Biblioteca Centrală Regională Hunedoara-Deva

Proletari din toate țările, uniți-vă!

veac nou

ORGAN AL CONSILIULUI GENERAL A. R. L. U. S.

ANUL XIV Nr. 690 | VINERI 6 IUNIE 1958 | 12 PAGINI, 1 LEU

Săptămîna

Dacă s-ar face o investigare a opiniei publice mondiale în legătură cu paginile care-i solicită în primul rînd atenția în ziare, este foarte probabil că s-ar dovedi că o copleșitoare majoritate se îndreaptă mai întîi către coloanele cu știri și comentarii internaționale. Și cum să nu fie așa, cînd timpul nostru anulează spațiile și creează un sentiment nou, necunoscut altădată, sentimentul unei acute interdependențe între țări și popoare diferite, al unui interes și al unei răspunderi personale pentru destinul întregii lumi. De aceea telegramele externe se cer citite cu o atenție minuțioasă. Iar dacă n-am fi așa grăbiți, dacă timpul nu ne-ar fi așa de măsurat, am spune că nu strică de fel să le parcurgem uneori a doua și chiar a treia oară. Căci telegramele externe sînt termometrul vremii noastre, instrumente de măsurat temperatura unei epoci fierbinți și dramatice. Cine mai poate ignora astăzi imprejurarea că trăim un timp de răscruce a istoriei, cînd omul trăiește „la cea mai înaltă tensiune" și luptă, cu puteri pe care veacurile trecute nici nu i le-au bănuit, spre a se descătușa de tot ceea ce îi frînează elanul, spre a-și dura o lume nouă, aici pe Pămînt și a cuceri lumi noi, dincolo în Cosmos!

Ce vestesc dar telegramele în această ultimă săptămînă?

Ele spun: în Franța a fost pus la cale un complot impotriva republicii. Franța republicană nu suportă, însă, să i se pună cămașă de forță. În Liban, autoritățile folosesc artilerie și tancuri împotriva insurgenților. Dar o bună parte a țării nu mai recunoaște autoritatea guvernului. Prin bunăvoia diplomaților de la Washington și Londra preliminariile tratatelor preliminare pentru convocarea conferinței la nivel înalt sînt încă într-o fază inițială. Din Leesburg (statul Virginia) și Wilmington (statul Delaware) au plecat spre Washington grupuri de pacifiști care protestează impotriva continuării experiențelor cu arma atomică. Țările participante la Tratatul de la Varșovia își reduc din nou efectivele forțelor armate. Statele care fac parte din pactul de la Bagdad studiază problema unei intervenții comune în Liban. Tulburări soldate cu morți și răniți în Portugalia. Un nou mesaj de pace al lui N. S. Hrușciov. În Occident grevele, creșterea îngrijorătoare a șomajului, incertitudine și atitudini belicoase. Între 1 și 8 iunie în Uniunea Sovietică se desfășoară Săptămîna păcii.

Mai e nevoie de comentariile gazetarilor?

M. Dobre

ÎN ACEST NUMĂR:

Viața cea de toate zilele la Polul Nord.
de B. Kolokolov
(pag. 6)

Omul poate trăi pînă la 150 de ani.
de I. Florescu
(pag. 8)

Cum îmi apare Riga.
de V. Mîndra
(pag. 10)

Trikartov la sanatoriu.
schiță de Ilf și Petrov
(pag. 12)

Colhozul Kurgan-Tiubinsk construiește...

Inscripție la un afiș

Mărturisesc că sînt un pasionat al afișului. Îmi place să mă opresc în fața panourilor publicitare și să ascult colocviul mut și totuși atît de ademenitor al afișelor multicolore. E aici toată poezia vieții noastre cotidiene, întreg tumultul marelui oraș. Spre deosebire de cartea de telefon, de pildă, despre care un original spunea cîndva că are mult prea multe personaje și nici un fel de acțiune, afișul e prin excelență dinamic, veritabilă cronică a vieții citadine.

Ca atîția bucureșteni, am salutat afișul atît de plin de făgăduieli care vestea premiera filmului Tatianei Samoilova. Și în timp ce primele serii de spectatori urmăreau cu inima bătînd mai viu zborul corăbioarelor, al albelor corăbioare, un alt afiș tipărit în grabă, se adăuga primului, vestind că „Zboară cocorii" a fost distins cu Medalia de Aur la Festivalul internațional de la Cannes.

...Ieri dimineața, un nou afiș prin care întreprinderile cinematografice anunță că pînă în prezent filmul a fost vizionat de 150.000 de bucureșteni mi-a atras atenția.

Cu tot respectul pe care-l nutresc pentru cronicarii cinematografici, recunosc aici că puține cronici dintre cele citite în ultimul timp m-au emoționat ca această simplă cifră: 150.000 de spectatori.

Și în timp ce face săli pline la București, filmul rulează cu același succes la Bruxelles, Paris și în numeroase alte orașe europene. Așa încît, remarca ziarului parizian „Figaro", care a scris că „Uniunea Sovietică și-a lansat micul ei sputnik în cinematografie prin filmul „Zboară cocorii" apare ca deplin justificată.

Mai ales, dacă ținem seama că după primul sputnik, Uniunea Sovietică obișnuiește să lanseze al doilea, apoi al treilea și așa mai departe. Și că, de fiecare dată, noul născut e mai mare decît predecesorul său.

Rep.

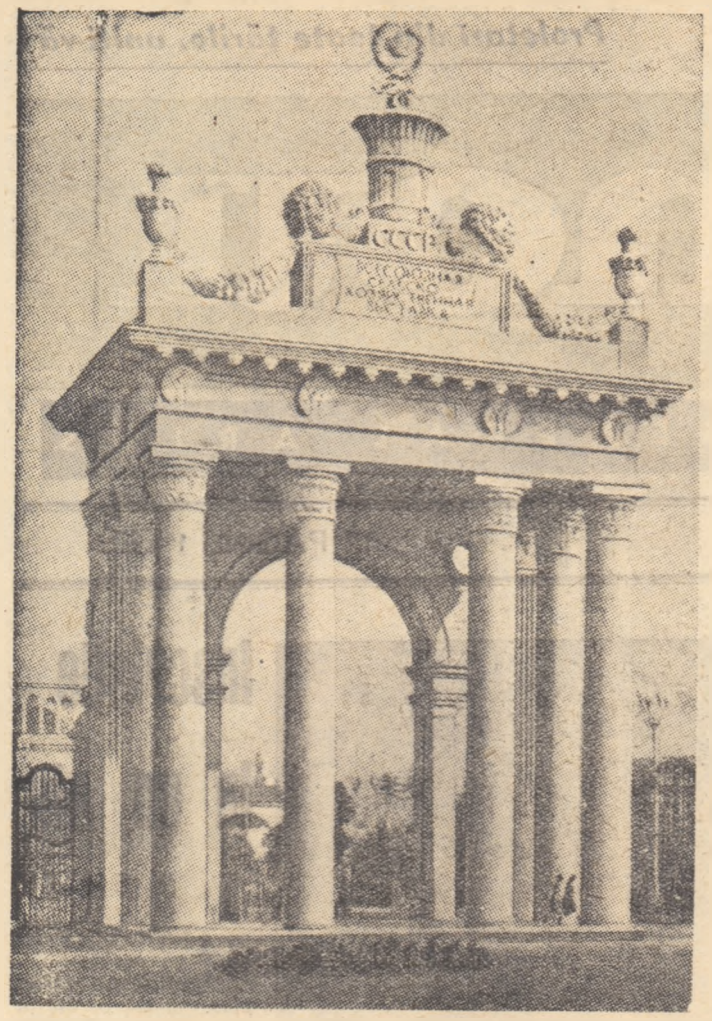

Expoziția unionala — poarta principala.

PERSPECTIVELE CULTURII

Sub titlul: „Despre perspectivele dezvoltării culturii socialiste în anii 1959-1965", revista „Sovetskaia kultura" a publicat în nr. 63/777 raportul ministrului Culturii al U.R.S.S., N. A. Mihailov, ținut cu prilejul deschiderii lucrărilor celui de al doilea Congres Unional al Sindicatului lucrătorilor din sectorul culturii.

Atît prin amploarea cît și prin esența problemelor ridicate, această cuvîntare constituie un vast program de dezvoltare a culturii sovietice în anii imediat următori și, în același timp, o amplă analiză a sarcinilor ce stau în fața oamenilor de artă și literatură sovietici în vederea dezvoltării continue a culturii socialiste.

Trecînd în revistă progresele realizate în ultimul timp de construcția comunistă în domeniul științei, tehnicii și culturii, N. A Mihailov a arătat că principala sarcină a celor ce lucrează în sectorul culturii este de a se situa în primele rînduri ale luptei pentru consolidarea și dezvoltarea succeselor dobîndite.

Care trebuie să fie factorul principal în dezvoltarea literaturii și artei în țara noastră? — a întrebat N. A. Mihailov. Și iată răspunsul: realizarea unei legături cît mai strînse a literaturii și artei cu viața și necesitățile poporului, în vederea traducerii în practică a principiului leninist al partinității și caracterului popular în artă, în vederea combaterii intransigente a denaturărilor revizioniste care încearcă să frîneze afirmarea realismului socialist ca metodă revoluționară de dezvoltare a artei și literaturii.

Prezentînd proiectul planului de perspectivă pentru dezvoltarea culturii sovietice socialiste, vorbitorul a subliniat necesitatea de a promova necontenit noul, de a-l introduce în metodele de muncă, de a folosi în activitatea oamenilor de cultură practicile cele mai înaintate.

In domeniul cinematografiei, unul din factorii de frunte ai culturii socialiste, anul 1965 va trebui să găsească Uniunea Sovietică cu o producție considerabil sporită de filme de lung și scurt metraj, de filme pentru ecran lat și cineramă și, bineînțeles, de filme documentare, la nivelul științei sovietice în continuă dezvoltare, al căror rol în educarea și culturalizarea poporului s-a dovedit deosebit de eficient. De aceea, pentru perioada imediat următoare se impune ca sarcină reamenajarea studiourilor cinematografice, în special în republicile unionale, sporirea numărului de studiouri, construirea de noi cinematografe la orașe și sate.

In ce privește teatrul, a arătat vorbitorul — în afară de ridicarea continuă a nivelului artistic și ideologic al repertoriului, de legarea lui organică de viața poporului, de actualitate, de sarcinile construirii comunismului, în afară de îmbunătățirea compoziției calitative a colectivelor, care rămîn obiectivele principale, se vor lua măsuri pentru construirea de noi teatre utilate cu tehnica cea mai modernă, în special în centrele industriale, pe marile șantiere din Siberia și Extremul Orient, în regiunile în care se poartă bătălia pentru desțelenirea pămînturilor. Pentru stabilirea căilor care vor trebui să ducă la dezvoltarea continuă a artei teatrale, pentru înlăturarea lipsurilor care mai există, în luna septembrie va avea loc la Moscova o consfătuire unională a oamenilor de teatru.

Planul de perspectivă prezentat de N. A. Mihailov mai prevede crearea de noi colective muzicale — orchestre simfonice, coruri, ansambluri de cîntece și dansuri. In vederea extinderii și a sporirii eficienței propagandei muzicale, se arată în raport, este necesară sprijinirea prin toate mijloacele a colectivelor muzicale de amatori și, înainte de toate, a asociațiilor corale, a orchestrelor simfonice și fanfarelor. In același timp se va da o mare extindere producției de discuri, în special la fabricile din Aprelev și Tașkent.

Planul de perspectivă pune un accent deosebit pe organizarea de noi expoziții de artă plastică, între care marile expoziții „Rusia Sovietică" și „Comsomolul leninist", precum și Expoziția Unională de plastică care-și va deschide porțile în 1960. In legătură cu această expoziție trebuie arătat că pregătirile au început încă de pe acum. Academia de Arte a U.R.S.S. urmînd să consacre acestei probleme proxima sesiune. Va fi sporit de 2—3 ori numărul expozițiilor volante și, conform unei hotărîri a Consiliului de Miniștri al U.R.S.S. vor fi construite noi case de creație, numeroase săli de expoziție, ateliere și locuințe confortabile pentru artiști.

La rîndul lor, editurile vor trebui să sporească producția de cărți și publicații, cu aproape o dată și jumătate. In vederea realizării acestui obiectiv va fi sporită producția de hîrtie și va fi considerabil lărgită baza poligrafică.

In ce privește instituțiile de cultură și învățămînt se prevede, firește în funcție de condițiile și particularitățile locale, construirea de noi case de cultură și biblioteci, înființarea de noi institute de învățămînt, în special școli medii, precum și numeroase școli necesare pregătirii cadrelor artistice

In încheiere, raportorul a vorbit despre necesitatea folosirii cît mai depline a valorilor spirituale ale țării, despre extinderea schimburilor culturale reciproce între republicile unionale și țările prietene, atît de necesară educării oamenilor în spiritul prieteniei între popoare.

Raportul ministrului Culturii al U.R.S.S. N. A. Mihailov cuprinde date extrem de interesante despre dezvoltarea viitoare a culturii sovietice socialiste. Ele ne îngăduie să ne formăm o imagine și mai clară despre uriașul avînt pe care l-a luat Uniunea Sovietică nu numai pe tărîmul economiei, științei și tehnicii dar și pe acela al artei și literaturii.

M. Popa

Conferința scriitorilor din Asia și Africa

LaAșhabad s-au încheiat recent lucrările unei consfătuiri a redactorilor de la revistele literare și editurile din republicile Asiei Centrale și Kazahstanului. La consfătuire au participat și scriitori și critici din republicile susmenționate, precum și invitați din Moscova și Transcaucazia. Cu acest prilej a fost discutată problema pregătirii celei de a doua conferințe internaționale a scriitorilor din țările Asiei și Africii, care va avea loc anul acesta la Tașkent. Raportul în această chestiune a fost prezentat de Konstantin Simonov, membru al Comitetului sovietic de pregătire a conferinței, secretar al Uniunii scriitorilor din U.R.S.S.

Dar cu toate că consfătuirea a avut ca obiectiv principal discutarea problemelor de natură organizatorică, Konstantin Simonov a consacrat o mare parte din raport însemnătății internaționale a conferinței care, așa cum s-a arătat, depășește cadrul strict al literaturii. Scriitorii japonezi, de pildă, care au vizitat recent Moscova au declarat că în Japonia se manifestă un mare interes pentru acest eveniment. De altfel, un viu interes pentru această conferință mărturisesc și cercurile literare din occident, ca și din alte țări ale lumii.

Acum cîteva luni — a spus Simonov — am vizitat Argentina. La Buenos Aires m-am întîlnit cu mulți scriitori sud-americani, care și-au manifestat dorința de a trimite observatori la Tașkent. „Avem multe puncte comune cu scriitorii din Asia și Africa — mi-au spus ei. Printre altele lupta împotriva colonialismului, opoziția față de politica imperialistă americană, rezolvarea problemei unității, a legăturilor dintre literaturile popoarelor sud-americane".

Trebuie să ne dăm seama — a mai spus Simonov — de marele rol pe care-l au în lupta împotriva infumurării occidentale conferințele de felul celei care va avea loc în curînd la Tașkent. Socotind că lumea se rezumă numai la ei, o seamă de scriitori occidentali, contaminați de aroganță, vorbesc uneori despre o așa numită criză a culturii mondiale. O astfel de criză există într-adevăr, dar ea nu are proporții mondiale. In impas se află numai cultura imperialistă, cultura occidentală. După Delhi, conferința de la Tașkent vine să demonstreze o dată mai mult netemeinicia unor astfel de afirmații.

In continuare, Konstantin Simonov a vorbit despre misiunea delegației sovietice care va participa la conferință. Intre altele, delegației îi va reveni sarcina de a prezenta experiența acumulată de orientul sovietic, și aceasta nu numai pe tărîm literar, dar și în toate celelalte domenii de activitate. Acest lucru, deși simplu la prima vedere, nu va fi de fel ușor de îndeplinit dacă se are în vedere uriașul interes arătat de delegațiile participante pentru viața socială, economică și culturală a Uniunii Sovietice.

După raport s-au înscris la cuvînt o seamă de scriitori sovietici din orient, printre care Askad Muhtar din R. S. S. Uzbekă, Agzam Sidki din R. S. S. Tadjikă, Kara Seitliev din R.S.S. Turkmenă, S. Djusuev din R. S. S. Kirghiză și Dj. Baghirov din R. S. S. Azerbaidjană. El au vorbit despre traducerile din literatura chineză, arabă, indoneziană, vietnameză, coreeană și din alte țări ale Asiei și Africii pe care le pregătesc în vederea conferinței, despre planurile editurilor republicane, care prevăd apariția într-un viitor foarte apropiat a unui mare număr de lucrări din literatura orientală. In tiraje mari, au arătat vorbitorii, vor fi editate și traducerile în limbile orientale mai răspîndite a lucrărilor unor scriitori sovietici, cum sînt uzbecii Aibek, Zulfia și Rașidov, precum și notele de drum ale scriitorilor sovietici care au vizitat țările orientului. Cu prilejul consfătuirii, la Tașkent se va deschide și o mare expoziție de cărți, și va fi sărbătorită împlinirea a 1100 de ani de la nașterea scriitorului tadjik Rudaki.

A. B.

Veac nou

Organ al Consiliului General A.R.L.U.S.

Apare săptămînal

Redacția și administrația: București, Str. Ion Ghica, 5—7

Telefon 3.03.10

Abonamente se fac pe 1, 3, 6 și 12 luni.

carnet

Au fost traduse, în limba hindu poemul „Țiganii" de Pușkin și o culegere din folclorul rus, însumînd 13 biline.

Traducătorul, lingvistul Vir Rajendra Rishi, autor și al unui dicționar rus-hindu, prefațat de primul ministru al Indiei, Jawaharlal Nehru, lucrează în prezent la traducerea în hindu a romanului „Război și Pace" de L. N. Tolstoi.

★

Recent, Teatrul Mic Academic de Operă din Leningrad a prezentat premiera baletului „Gavroche", o nouă creație a compozitorului B Bitov, realizată după opera marelui scriitor francez Victor Hugo.

★

Editura sovietică „Tînăra Gardă" anunță apariția primului volum de versuri traduse din limba ciucă, aparținînd tînărului poet Viktor Keulkut.

In versurile sale, V. Keulkut, primul poet din Ciukotka, cîntă munca și viața nouă a poporului său, odinioară înapoiat, cufundat în bezna superstițiilor. Traducerea în limba rusă este semnată de poetul N. Starșinov.

★

Publicația sovietică „Nouvelles de Moscou" aduce cîteva informații interesante în legătură cu răspîndirea operei lui Stendhal mai întîi în Rusia și apoi în Uniunea Sovietică.

Cu mult înainte de apariția în volum, acum 175 de ani, a romanului „Roșu și Negru" intelectualitatea rusă citea fragmente din scrierile lui Stendhal în „Jurnalul literar" al lui Pușkin și în revista „Fiii patriei". Stendhal s-a bucurat mereu de multă prețuire nu numai printre cititori ci și mai ales printre scriitorii ruși. Astfel, într-o discuție cu Cehov, redată mai apoi de Gorki, Lev Tolstoi s-a exprimat astfel în legătură cu Stendhal: „Dacă nu aș fi citit descrierea bătăliei de la Waterloo în romanul „Mînăstirea din Parma", cu siguranță că n-aș fi reușit să redau scenele de luptă din „Război și Pace". Da, citindu-l l-am prețuit mult. E un excelent povestitor".

In anii puterii sovietice operele lui Stendhal au continuat să se bucure de cea mai mare popularitate. Ele au fost traduse în zece limbi, iar cele 82 de ediții apărute pînă acum însumează impresionanta cifră de 4.673.000 exemplare.

DECADA

RECITAL TIIT KUUZIK

Manifestările artistice din cadrul decadelor consacrate, în ultimii ani, diferitelor republici din Uniunea Sovietică s-au integrat în viața noastră culturală, contribuind la popularizarea și cunoașterea mai profundă a creației sovietice. Publicul nostru a avut, astfel prilejul să ia contact mai apropiat cu aspectele, totdeauna interesante, ale artei popoarelor din marea Uniune a republicilor frățești, să pătrundă mai adinc în bogăția și varietatea creației lor artistice.

Decada culturii republicilor baltice este un asemenea binevenit prilej. Spectacolele și concertele din cadrul Decadei ne oferă un tablou cuprinzător al artei popoarelor baltice, reprezentativ și pentru vechea lor tradiție de cultură și pentru realizările lor importante de astăzi.

In domeniul muzicii, alături de concertele „Ansamblului emerit de Stat de cîntece și dansuri din R.S.S. Lituaniană", alături de spectacolul „Rusalka" de la Teatrul de Stat de Operă și Balet cu cîntăreața Jadwiga Petraskeviciute în rolul principal, recitalul bas-baritonului Tiit Kuuzik se înscrie printre manifestările mai importante, concludente pentru nivelul artistic superior al vieții muzicale din republicile baltice.

Artist al poporului din U.R.S.S. și prim solist al Teatrului de Operă și Balet din Talinn, Tiit Kuuzik ne-a oferit, duminică, în sala Dalles, un recital de arii și lieduri, care au învederat remarcabilele calități ale acestui valoros cîntăreț estonian. Baritonul Kuuzik se distinge prin resurse vocale neobișnuite, prin glasul său de mare întindere, de o forță și un volum, excepționale, care s-ar fi putut desfășura mult mai avantajos la teatrul nostru de operă decît în modesta sală „Dalles". Intr-adevăr vocea sa, plină, bine timbrată și penetrantă, s-a cheltuit cu multă generozitate într-un program pe cît de bogat pe-atît de variat și interesant, care a îmbrățișat atît arii din marele repertoriu de operă, cît și piese reprezentative din lirica mai subtilă a muzicii de cameră.

Cu o mare naturalețe, cu ușurință, Tiit Kuuzik a abordat un program, în care au figurat laolaltă Rossini și Schubert, Mozart, Grieg și Rahmaninov, Ceaikovski, Wagner și compozitorul estonian contemporan Willem Kapp, ceea ce ne poate da o indicație și asupra bogatului repertoriu stăpînit de artistul estonian, și despre diversitatea mijloacelor sale artistice, despre posibilitățile sale de interpretare. Astfel, în liedurile de Schubert, Tiit Kuuzik a știut pătrunde și sensul lor liric, dar mai ales a scos în evidență caracterul dramatic, cu acele mijloace deosebite care învederează pe adevăratul cîntăreț de operă. In acest sens, menționăm cu deosebire interpretarea convingătoare a liedului „Regele ielelor" de Schubert, sau a romanței „ Nici o vorbă, dragostea mea" de Ceaikovski, în care cîntul său a subliniat valorile dramatice ale textului.

Reprezentativă pentru stilul său vocal, pentru posibilitățile sale dramatice, ne-a apărut excelenta interpretare a cavatinei lui Aleko din opera cu același nume de Rahmaninov, în care Kuuzik a știut să-și caracterizeze personajul, cu multă forță și căldură.

Din a doua parte a programului, cîntecul „Prizonierul" de Willem Kapp, „Cîntecul trubadurului" de Grieg au marcat de asemenea puternicul simț dramatic al interpretului. In sfîrșit aria lui Wolfram (aria stelei) din „Tannhäuser" de Wagner și cavatina lui Figaro din „Bărbierul din Sevilla" de Rossini, ne-au arătat nu numai pe cîntărețul, dar și pe actorul plin de resurse care este Tiit Kuuzik.

Aplauzelor entuziaste ale publicului, Tiit Kuuzik a răspuns oferind în supliment, două cîntece populare estoniene, cîntecul „Te iubesc" de Grieg și aria lui Mefisto din „Faust" cu care a dovedit odată mai mult deosebitele sale calități artistice.

Andrei Tudor

Tiit Kuuzik într-una din creațiile sale

Vilnius Gravură de Ionas Kuzminskis

Sufletul unui popor în cîntec și dans

Sosiți mi se pare numai cu o zi înainte, artiștii Ansamblului emerit de Stat de cîntece și dansuri populare din R.S.S. Lituaniană au și dat duminică seara primul lor spectacol. In ciuda norilor care amenințau cu ploaia, uriașul amfiteatru din parcul de cultură și odihnă a fost plin pînă la ultimul loc cu un public nerăbdător să vadă și să cunoască mesajul artistic al unuia din popoarele baltice prietene.

Aș fi crezut că pe aceste meleaguri dinspre Septentrion, cu un sol umed și cu bogate păduri de mesteceni, cu țărmuri scăldate de o mare austeră și cu ierni grele, muzica și dansul vor avea ceva din gravitatea povestirilor rostite la gura sobei, într-o odaie cu ferestrele și ușile troienite de omăt. Geografia și clima sînt însă deseori derutante. Sovieticii, care cultivă grîu la Cercul Polar, dovedesc și în aceste regiuni o vitalitate care, mai ales în dans și în muzică, este exuberantă și focoasă.

Lituanienii pe care i-am văzut duminică seara pe scena teatrului de vară, parcă nu de la Baltica veneau, ci de la „Mare Nostrum", de pe țărmul Mediteranei, atîta de vesele, comunicative și exuberante erau cele mai multe din cîntecele și dansurile prezentate. Poate că nicăieri ca în aceste două modalități artistice nu se regăsește mai profund și adevărat sufletul unui popor. Nu sînt un specialist nici în muzică și nici în coregrafie, iar simțămintele mi le reproduc în expresii simple și crude: mi-a plăcut sau nu mi-a plăcut. Ca mine, modești și entuziaști, se aflau în seara aceea cel puțin încă o mie de oameni. Dar ca și mine, fără mari cunoștințe de melos și coregrafie, mia asta de spectatori a vibrat și a simțit nu numai prietenia acestui mesaj, ci și arta lui veche și profundă.

Aș vrea să arăt, de pildă, că m-a fermecat nu numai tehnica excepțională, aproape miraculoasă, a echipei de dansatori, cu mișcări în care grația și precizia sînt cele mai mari calități, ci m-a fermecat deopotrivă bogăția de sentimente exprimate în dansurile, care toate au o epică a lor, întocmai ca povestirile și baladele. Astfel, „Cadrilul din Aukstai" este o adevărată povestire de dragoste, plină de duioșie, remarcabil prin emoționanta lui frumusețe. Același lucru se poate spune despre străvechiul dans lituanian **„Kepurine"**, despre horele **„Dobiu-lelis"** și **„Puntea din Iavorovo"**. De asemenea cîntecele cu melodii de neuitat, inspirate dintr-o iubire tonică și tinerească, au alcătuit pentru noi descoperirea surprinzătoare a unui popor, ca și al nostru, cu o veche și bogată tradiție muzicală. Din cîntecele și dansurile prezentate de către Ansamblul emerit de Stat din R. S. S. Lituaniană am aflat tot atît de mult cît aș fi aflat dintr-un tom masiv de geografie, istorie și economie politică. E drept că arta înseamnă cunoaștere, dar nu uităm niciodată că ea mai înseamnă și prietenie. Acest lucru mi l-au arătat solii talentați ai artei lituaniene și pentru acest lucru vom uita greu cîntecele și dansurile lor.

Petru Vintilă

Cea mai convingătoare solie

Atît de legată de spiritualitatea unui popor, exprimînd cu atîta pregnanță adevărurile morale și viața sa, totdeauna cronicară a schimbărilor și mersului înainte a unei societăți, arta este cea mai convingătoare solie pe care și-o pot trimite popoarele ca semn de prețuire și prietenie.

Și iată, în zilele noastre, încă o dovadă. Alături de zecile de manifestări cultural-artistice prilejuite de Decada republicilor sovietice baltice, expoziția de artă plastică deschisă recent la Casa prieteniei romîno-sovietice, aduce emoționante mărturii despre viața popoarelor din aceste republici. Pentru vizitatorii expoziției, peste farmecul aparte al gravurilor și desenelor unor artiști, întregul ansamblu este grăitor pentru particularitățile morale și spirituale ale popoarelor sovietice baltice. Nu poți să nu vezi în pregnanța priveliștilor naturale din gravuri și desene, între care cele ale lui P. Upitis, A. Moidre, V. Klemka, E. Okas o cuceritoare frumusețe, traducerea artistică a unei iubiri pasionate a naturii patriei de care sînt animați estonienii, letonienii și lituanienii.

Dinecunoscuta hărnicie, dragoste pentru acuratețe, îndemînare tehnică, aplicare pentru amănunt, spiritul de analiză care configurează și înnobilează structura morală a popoarelor baltice, își găsesc reflectarea în intimitatea imaginilor plastice din această expoziție. Le regăsim în riguroasa compoziție a peisajelor, în stăpînirea perfectă a secretelor gravurii, artă care pe lîngă inspirație cere multă răbdare, mari cunoștințe tehnice, în sfîrșit, în acea frumoasă prezentare a tuturor lucrărilor.

Ceea ce însă încununează aceste impresii este puternica prezență a actualității sovietice cu ceea ce ea a generat viguros și stabil, în spiritul și sentimentele oamenilor: o cuceritoare încadrare în viață, optimism, siguranță, tărie morală, demnitate umană. Este ceea ce privitorul simte din portretele care-i înfățișează pe oamenii simpli, muncitori sau intelectuali, din peisajele în care apar orașele sovietice, din fiecare imagine oricît de modestă ar fi ea. Părăsești această expoziție cu sentimentul de a fi plecat din casa unui prieten drag care și-a deschis sufletul cu sinceritate și a cărui înaltă conștiință etică te-a cucerit pentru totdeauna.

M. Cosma

Coordonatele unei mari industrii

... în veacul energiei atomice, al cuceririi cosmosului și al automatizării

Din hotărîrile plenarei din mai a C.C. al P.C.U.S., ca și din dezbaterile cîtorva consfătuiri, ca aceea a muncitorilor din construcții sau aceea a muncitorilor din industrie, de pildă, pot fi întrevăzute liniile generale de dezvoltare a economiei naționale sovietice în viitorii 7-8 ani. In centrul dezbaterilor consfătuirii unionale a muncitorilor din industria sovietică, care a fost deschisă la 12 mai 1958 la Moscova, prin raportul prezentat de I. I. Kuzmin, președintele Comisiei de Stat a planificării și locțiitor al președintelui Consiliului de Miniștri al U.R.S.S. au stat problemele mecanizării complexe și ale automatizării.

Economiștii sovietici nu consideră că între mecanizarea complexă și automatizare există o barieră, un zid. Totuși, între aceste două noțiuni există deosebiri esențiale. Ele se referă în deosebi la locul ce-l ocupă, într-un caz sau în celălalt, muncitorul industrial în producție. Mecanizarea complexă îl eliberează de munca fizică grea dar nu elimină intervenția muncitorului în procesul de fabricație, automatizarea duce la o eliminare a intervenției directe a omului în procesul de fabricație și dă muncitorului industrial rolul de a pune la punct sistemul de mașini și a ține sub observație mersul lor.

Foarte multe s-au făcut și pînă acum în domeniul mecanizării complexe în Uniunea Sovietică. In ramurile care cer un mare volum de muncă sau muncă fizică grea, în minierit, în construcții, în industria petroliferă, s-a ajuns la un înalt nivel de mecanizare. Aceasta este de altfel și una din explicațiile faptului că Uniunea Sovietică, care, în 1917, reprezenta 2-3 la sută din producția industrială mondială, a ajuns azi să reprezinte 20 la sută din această producție.

In ceea ce privește automatizarea proceselor de producție, Congresul al XX-lea al P.C.U.S. a trasat un larg program de trecere de la automatizarea agregatelor și operațiilor izolate la automatizarea unor întregi secții, a unor procese tehnologice, a unor întregi întreprinderi. In acest scop, directivele elaborate de Congresul al XX-lea al P.C.U.S. prevedeau o creștere considerabilă a producției de instrumente și mijloace necesare automatizării, de mașini de calculat și analitice, de mașini de calculat electronice.

Succesele obținute de savanții sovietici în domeniul automatizării sînt scoase în relief de cîteva fapte relatate la consfătuirea muncitorilor din industrie, din mai a.c. Primul congres mondial de conducere automată a sistemelor de mașini va avea loc, în anul 1960 la Moscova. In U.R.S.S. a fost creat pentru prima oară în lume un sistem de autoreglare automată a conducerii proceselor de producție. Sînt pe cale de a fi terminate experiențele cu primul „mecanic automat" din lume, care poate conduce un tren, după programul indicat, fără nici un fel de intervenție a omului și obținînd indici de exploatare mai buni decît mecanicul cel mai experimentat.

Programul schițat în domeniul automatizării pentru următorii 7-8 ani este într-adevăr grandios. După cum a arătat I. I. Kuzmin, în perioada 1959-1965 vor fi puse în funcțiune peste 1400 de linii automate pentru prelucrarea metalelor și peste 350 de linii automate pentru prelucrarea lemnului. Față de 1958, în 1965 producția de mijloace de automatizare va crește de 15 ori, a instrumentelor de șase ori.

In multe ramuri de producție introducerea și extinderea automatizării este impusă nu numai de considerente economice ci și de considerente tehnice. Viteza de lucru a unor anumite mașini, marile presiuni și temperaturile înalte cu care se lucrează în anumite domenii nu pot fi urmărite și stăpînite de ochiul și de mîna omului. Crearea stațiunilor atomo-electrice n-ar fi fost posibilă dacă nu s-ar fi introdus conducerea automată a proceselor. Fără ajutorul mijloacelor moderne de automatizare nu s-ar putea conduce multe procese chimice. Numai automatica și telemecanica permit să se controleze funcționarea sistemelor energetice.

Bineînțeles, considerentele economice care pledează în favoarea introducerii și extinderii automatizării nu sînt mai puțin importante. Uniunea Sovietică a atins un înalt nivel al productivității muncii, depășind Anglia și Franța și apropiindu-se simțitor de Statele Unite. Din punctul de vedere al ritmului creșterii productivității muncii în industrie, Uniunea Sovietică a depășit cu mult toate țările capitaliste. Productivitatea medie anuală a muncitorilor din industria sovietică a fost, în 1957, de 9.5 ori mai mare ca aceea din 1913. In același interval de timp, în Statele Unite productivitatea muncii a crescut de numai 2.3 ori, iar în Anglia și Franța și mai puțin.

In momentul actual însă, a arătat I. I. Kuzmin, industria sovietică a ajuns într-un astfel de stadiu de dezvoltare încît, mulțumită noilor progrese ce se vor face în direcția mecanizării complexe și a automatizării pe scară largă a proceselor de producție, mulțumită înfăptuirii unor măsuri cu efect revoluționar de schimbare a proceselor tehnologice și de organizare a producției, se creează posibilitatea ca productivitatea muncii să crească nu cu cîteva procente sau cu cîteva zeci de procente, ci de cîteva ori. De aceea se consideră că automatizarea proceselor de producție are azi pentru Uniunea Sovietică însemnătatea pe care a avut-o electrificarea în anii cînd a fost conceput și înfăptuit planul GOELRO.

Cît despre eficacitatea economică a investițiilor făcute în automatizarea proceselor de producție, ea este dovedită de fapte. După cum a arătat V. A. Trapeznikov, directorul Institutului de automatică și telemecanica al Academiei de Științe a U.R.S.S., fiecare rublă investită în automatizare asigură o economie în cheltuielile de construcții capitale de 5 pînă la 15 ruble. Automatizarea permite nu numai o reducere a cheltuielilor de construcții capitale, ci și o amortizare rapidă a mijloacelor investite. In cursul consfătuirii s-au citat o serie de exemple care au arătat că mijloacele cheltuite pentru automatizarea stațiunilor electrice au fost amortizate într-un an și jumătate pînă la trei ani, prin reducerea cheltuielilor de exploatare. După alte calcule, cheltuielile făcute cu automatizarea procesului de fabricație al firelor artificiale se amortizează în 7-8 luni. Prin automatizarea procesului de producție a spirtului sintetic la uzina din Sumgait, volumul producției s-a mărit de două ori și peste jumătate din numărul muncitorilor au putut fi trecuți la alte locuri de muncă. Automatizarea este departe de a reprezenta numai un fenomen tehnic, ea are și foarte importante aspecte economico-politice. Ea pune într-o lumină puternică efectele deosebite pe care le capătă folosirea cuceririlor tehnicii în diferitele condiții social-economice. In Uniunea Sovietică, automatizarea ca și celelalte cuceriri moderne ale științei și tehnicii, constituie mijloace de creștere rapidă a productivității muncii, de creare a unui belșug de produse de tot felul, de scurtare a zilei de muncă. Automatizarea, în condițiile socialismului, contribuie la înlăturarea deosebirilor dintre munca fizică și munca intelectuală.

Cu totul altfel se prezintă situația în țările capitaliste. Împinși de porunca aspră a concurenței întreprinzătorii capitaliști pot considera automatizarea ca un mijloc de a supraviețui și de a-și împinge concurentul la faliment. Milioanele de muncitori din țările capitaliste văd însă, în automatizare încă un factor de nesiguranță, încă un factor de agravare a mizeriei sociale. In socialism, automatizarea este un mijloc de dominare a naturii de către om. In capitalism, automatizarea face din muncitor o victimă și mai lipsită de apărare a anarhiei pieții capitaliste.

Alexandru Leon

Teodor Tocilin, miner din bazinul Peciora

microscop

Seruri contra cancerului

Dr. Ivan Maiski, directorul Institutului de biologie experimentală din Moscova, a comunicat rezultatele obținute în două laboratoare în cursul experiențelor efectuate pe animale cu noi seruri care întîrzie dezvoltarea celulelor canceroase și a tumorilor. După cum a arătat savantul sovietic, aceste experiențe excepțional de importante au confirmat că serurile preparate au oprit dezvoltarea procesului cancerigen. Experiențele urmează să fie continuate pe o scară mai mare, în vederea definitivării compoziției noilor seruri.

Noul procedeu de extracție a fierului

Cercetătorii Institutului de petrol al Academiei de Științe a U.R.S.S. au perfecționat un nou procedeu industrial pentru extracția fierului, prin pulverizarea și agitarea violentă a minereului într-un aparat cu metan. Fiind un gaz ale cărui molecule se compun dintr-un atom de carbon și patru atomi de hidrogen, metanul reacționează în contact cu particulele de minereu, liberînd fierul și hidrogenul. Reacția are un caracter foarte intens și fierul joacă rol de accelerator. Calculele cercetătorilor au arătat că folosirea pe scară industrială a acestui nou procedeu realizează economii de 50 la sută la extracția fierului față de combinatele cu furnale înalte.

Stație de televiziune mobilă

La Leningrad a fost realizată prima stație de televiziune mobilă, instalată în două autocamioane. Datorită folosirii intensive a semiconductorilor, dimensiunile și greutatea stației au fost reduse la jumătate. In curînd va începe producția în serie a acestor stații, care vor permite larga difuzare a programelor de televiziune în mediul rural.

LA BRUXELLES

Cel mai vizitat PAVILION

In legătură cu pavilionul sovietic de la Expoziţia universală de la Bruxelles, ziarul liberal belgian „Dernière heure" a publicat recent un articol semnat de Jean Gerbeau, pe care-l reproducem mai jos, cu unele prescurtări.

Oricine ai fi tu, vizitator al expoziţiei, opreşte-te o clipă înainte de a urca treptele monumentale ale pavilionului deasupra căruia e aşezată stema înfăţişînd secera şi ciocanul.

„U.R.S.S.". Întîmpinat de aceste patru litere de metal ce sclipesc pe un fond de sticlă mată, simţi că a sosit ceasul cînd vei dobîndi un privilegiu rar. Într-adevăr, miraculoasa revoluţie săvîrşită de Uniunea Sovietică — 22 de milioane de kilometri pătraţi, 200 de milioane de locuitori, 98 de naţiuni, popoare şi grupuri naţionale — îţi va tăia răsuflarea încă de la intrare, te va uimi, te va copleşi sub avalanşa senzaţionalului. La sfîrşit, vei cobori aceleaşi trepte buimăcit, ca un boxer salvat în ultima clipă de la k.o. de bătaia gongului...

Va fi un prilej de a-ţi cerceta mai limpede gîndurile după un asemenea şoc vizual şi cerebral. Te vei mai întoarce aici, obsedat de acest pavilion în acelaşi timp grandios şi teribil, bogat în revelaţii atît de zguduitoare încît stomacul tău occidental va avea nevoie de o bună bucată de timp spre a le mistui. Abia mai tîrziu vei atinge stadiul asimilării. Neîncrezător sau cucerit, ostil sau plin de entuziasm, gata de a accepta sau îndemnat definitiv să respingi noua religie propovăduită în această catedrală a comunismului, — oricum, va trebui să notezi pe prima pagină a cunoştinţelor tale strălucitoarele succese ale economiei, ştiinţei, tehnicii, civilizaţiei pe un teritoriu care ocupă a şasea parte a globului pămîntesc...

Spuneam mai înainte că vizitatorul acestui pavilion se simte îndemnat să revină. Într-adevăr, el se va întoarce pentru că este cu neputinţă să percepi totul dintr-odată. Chiar dacă acest lucru s-ar dovedi posibil, nu-l recomandăm. Parterul şi cele două etaje de deasupra lui sînt adevărate revelaţii, fără să mai socotim cinematograful (o sală cu 1.000 de locuri), restaurantul (distribuitor de mîncăruri alese) şi platformele vaste în aer liber unde sînt expuse utilaje industriale, maşini, o sondă în funcţiune etc. Iată deci un program care necesită, socotim, unul sau două antracte

Îmbinînd ospitalitatea cu o legitimă observare a intereselor proprii, ruşii au înţeles utilitatea călăuzirii vizitatorilor în pavilionul lor. Inainte ca cel care a trecut pragul sălii să se fi dezmeticit după lovitura de măciucă produsă de prima impresie (vom explica, mai încolo, ce înţelegem prin aceasta),constată că la intrare i s-a înmînat un plan explicativ presărat cu săgeţi şi un indicator foarte clar după care trebuie să se ghideze, precum şi o propunere de itinerar. Afară de aceasta, în fiecare sector există specialişti poligloţi gata să-i informeze pe curioşi. Precizările suplimentare transmise prin radio te însoţesc apoi în tot timpul vizitei.

Scriind, mai înainte, cuvintele „lovitură de măciucă", ne gîndeam la peisajul încîntător care se iveşte brusc în faţa ochilor, chiar la intrare. Încremenit, vizitatorul descoperă mai întîi primul sputnic în perspectivă axială, apoi, ajungînd la următoarea platformă a scărilor grandioase, vede gigantica statuie a lui Lenin, proiectată pe un fundal reprezentînd Piaţa Roşie feeric luminată. La dreapta şi la stînga, două fresce uriaşe întru gloria Muncii.

Dar descoperirea Uniunii Sovietice abia începe.

Primul atu important al convingătoarelor argumente sovietice: harta „Industria". Metalurgie, chimie, prelucrarea petrolului, construcţii de maşini, automatică, energetică. Răsunătoarele succese ale acestor ramuri pot fi văzute, pipăite, poţi reflecta asupra lor. Cît de impunător este modelul de turbogenerator pentru hidrocentrala de la Kuibîşev, „cel mai mare din lume"!

Al doilea atu este agricultura sovietică, valorificarea celor 36 de milioane de hectare de pămînturi deştelenite. El vorbeşte, susţinut de cifre elocvente, despre succesele colhozurilor şi sovhozurilor, despre tractoarele lor şi despre marea şi paşnica armată a ţăranilor al cărei crez este producţia.

Al treilea atu: cercetările ştiinţifice. Dacă cineva nu ar fi aflat încă de ele, tot şi-ar putea da seama limpede, din cele văzute aici, de meritele savanţilor sovietici: participarea lor la Anul Geofizic Internaţional, rachetele create de ei, magnificele lor realizări în astronomie, optică, automatizare, în domeniul maşinilor electronice de calculat create de minţi geniale.

Educaţia naţională este al patrulea atu sovietic. În clipa de faţă, fiecare al patrulea cetăţean al acestei ţări învaţă! De la alfabet pînă la absolvirea învăţămîntului politehnic şi profesional. tînărul este îndrumat şi format la fiecare pas. Comparînd cu trecutul, contrastul este copleşitor: anul 1913, 76 la sută analfabeţi; anul 1958, în U.R.S.S nu mai există analfabeţi. Iată macheta albă — strălucitoare ca un pisc acoperit de zăpadă, scăldat în razele puternice ale soarelui — a Universităţii din Moscova. Laboratoarele ei, amfiteatrele şi celelalte săli pot cuprinde simultan 28.000 de oameni. Publicul, emoţionat, priveşte îndelung, cu un sentiment de respect.

Să vorbim despre pavilionul sovietic în amănunţime, să comentăm fiecare etapă pe care ne propunem a o parcurge pe drumul descoperirilor? O, nu! Nu, căci ar fi inutil, pentru că fiecare trebuie să-şi răspundă singur „da" sau „nu" la o mulţime de întrebări, de reflecţii, pe care le prilejuieşte această vizită. După ce ai văzut tot ce era de văzut şi afli tot ce era de aflat în cel mai vizitat pavilion de la Expoziţia universală a anului 1958, acest „da" sau „nu" devine o chestiune intimă, personală. sub privirea enigmatică a stelei roşii...

Libertate, pace... Doamne sfinte! Cine nu le doreşte? În sectorul „Cultură" al marelui magazin „U.R.S.S." de la expoziţie, sînt expuse cele mai bune ediţii literare, politice şi ştiinţifice scoase în Uniunea Sovietică Multe sînt în limba franceză. Se vînd la preţuri mici. Un titlu ne-a atras atenţia: „Războiul este inevitabil?" (F. Oleşciuk, Moscova. 1957). Am cumpărat broşura. Iată ce spune autorul ei, în postfaţă. „Deosebirile existente nu trebuie să ducă în mod fatal la război. Calea paşnică a tratativelor şi acordurilor acceptabile pentru toţi răspunde speranţelor întregii omeniri... Uneori se consideră că războiul între socialism şi capitalism este inevitabil, dat fiind că fiecare din aceste sisteme are un regim politic şi social propriu, o ideologie şi o cultură proprie. Rezultă însă de aici că fiecare trebuie să se străduiască să-l nimicească pe celălalt? Nu. Popoarele din fiecare ţară trebuie să hotărască singure ce sistem preferă, întrucît coexistenţa socialismului şi capitalismului este astăzi o necesitate istorică".

Iată ce propovăduiesc, chiar la noi acasă, purtătorii de cuvînt ai Kremlinului, în faţa celui mai cosmopolit public pe care şi l-ar putea imagina cineva! Nu-i aşa că, în faţa unor gînduri atît de bine intenţionate, aprinderea petardei între Răsărit şi Apus nu mai pare posibilă?

Jean Gerbeau

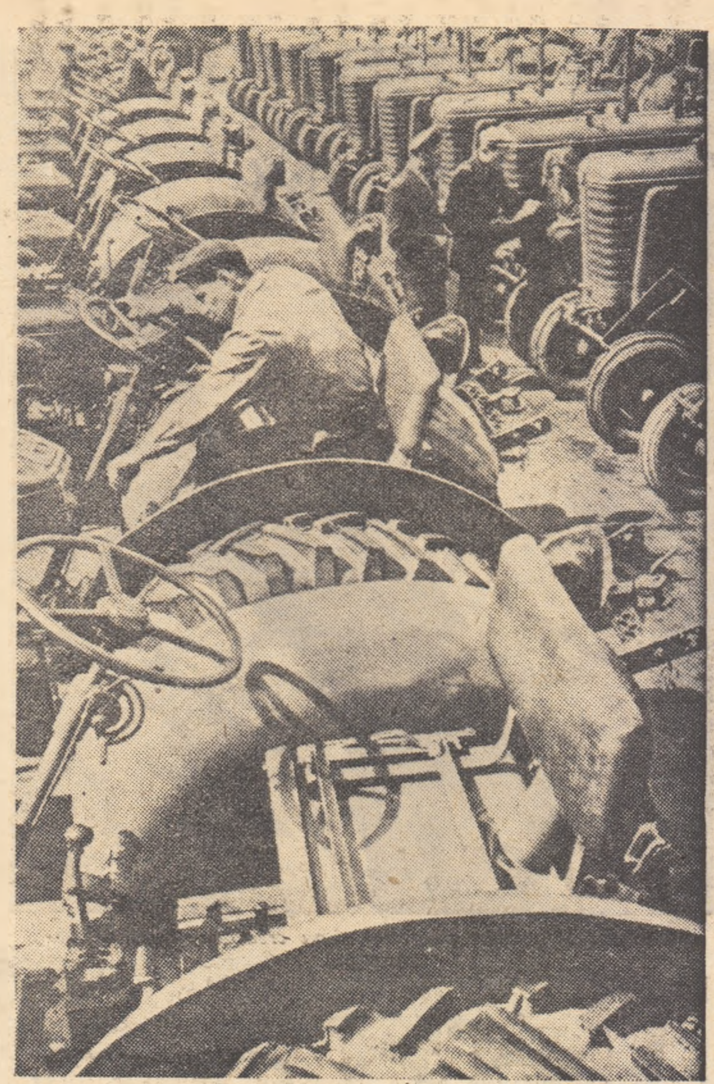

In întrecerea cu fermierii americani, colhoznicii au de partea lor tehnica cea mai nouă

KUBAN — YOWA

Două sisteme îşi dispută întîietatea sub privirile opiniei publice mondiale. — Ce ne spun primele rezultate.

Chemarea la întrecerea paşnică lansată de Uniunea Sovietică celui mai dezvoltat stat occidental, Statele Unite ale Americii, nu mai este privită astăzi cu scepticism, nici chiar de cei care încă în urmă cu 2—3 ani o socoteau cel puţin îndrăzneaţă. Pînă şi cercurile conducătoare ale S.U.A. au fost nevoite să recunoască în cele din urmă cît de iluzorie era prezumata superioritate a sistemului „liberei iniţiative" capitaliste asupra sistemului economic socialist.

O recentă mărturie a recunoaşterii acestei realităţi, de loc plăcute pentru marii monopolişti de dincolo de Ocean, o constituie apariţia, în editura americană **„Daubleday and Company"**, a dării de seamă despre sesiunea secretă a „Comitetului de dezvoltare economică" din S.U.A. Cele 150 de personalităţi de prim rang din rîndurile oficialităţilor (guvern şi Congres), ale cercurilor de afaceri şi ale oamenilor de ştiinţă care alcătuiesc acest „trust al creierului tipic american", nemaiputînd ocoli succesele Uniunii Sovietice, recunosc că în întrecerea dintre cele două lumi societatea nouă, socialistă, a devenit o forţă vizibil superioară.

Dar această realitate începe să fie cunoscută şi recunoscută nu numai în cercurile specialiştilor, ci şi în păturile cele mai largi ale societăţii americane, căreia i se oferise ani de-a rîndul prin presă, radio, televiziune şi întreg arsenalul propagandistic american, o imagine total falsificată a Uniunii Sovietice. Şi este foarte interesant de remarcat că opinia publică din S.U.A. începe să se deprindă cu ideea că aşa numita superioritate americană era un mit găunos, iar întrecerea paşnică propusă de sovietici este o chemare cît se poate de corectă, „în spiritul celui mai pur „fair play".

Aşa văd lucrurile, de pildă, fermierii din Iowa, statul nord-american cunoscut pentru producţia sa agro-zootehnică. Ei au fost chemaţi la întrecere cu aproape doi ani în urmă de către colhoznicii şi sovhoznicii din Kuban, unul din cele mai cunoscute grînare ale U.R.S.S.

E foarte probabil că unii dintre vizitatorii americani din 1955 au privit ca temerară chemarea la întrecere lansată ulterior de sovietici în ce priveşte producţia de lapte şi carne. In 1950 Iowa avusese o producţie de 188 chintale carne la o suprafaţă de 100 ha pămînt, în timp ce Kubanul nu obţinuse în 1956 decît aproape 50 chintale la aceeaşi suprafaţă.

Dar chemarea la întrecere a ţărănimii colhoznice din Kuban nu era de domeniul fanteziei şi nici al unei înfumurări, de care oamenii sovietici sînt atît de străini. Ea face parte din marea întrecere pe care U.R.S.S. a lansat-o cu scopul de a ajunge din urmă şi a depăşi în scurt timp Statele Unite în ce priveşte producţia de carne, lapte şi unt pe cap de locuitor. După toate aşteptările, încă în anul acesta U.R.S.S. va ajunge din urmă America în ce priveşte producţia globală de lapte şi unt şi va fi necesar poate numai un singur an pentru a o ajunge din urmă şi la producţia pe cap de locuitor.

Pe ce se întemeiază aceste aşteptări? Desigur pe realităţi şi nu pe simple dorinţi sau visuri. Din 1953 şi pînă în 1956 producţia de lapte a sporit în U.R.S.S. cu 35 la sută. în timp ce în aceeaşi perioadă în S.U.A. creşterea a fost de numai 4,2 la sută. Anul 1957 a mărit şi mai mult acest decalaj. In U.R.S S. producţia de lapte a crescut cu 11 la sută faţă de 1956 iar în S.U.A. numai cu 1 la sută.

Pentru a se ajunge la un asemenea ritm de creştere a producţiei s-a muncit cu un elan nemaiîntîlnit, s-au construit noi ferme zootehnice, utilate cu mijloacele tehnice cele mai moderne, s-a făcut uz de tot ce ştiinţa agro-zootehnică a cucerit pînă la ora actuală.

Regiunii Kuban, în special, ca regiune specializată în producţia de grîne, i-a revenit sarcina îndrăzneaţă de a deveni — cum a spus N. S. Hruşciov la Consfătuirea de la Krasnodar a lucrătorilor din agricultura regiunii — o „fabrică de carne şi lapte". Sînt în stare colhoznicii din Kuban să atingă acest obiectiv şi, drept urmare, să cîştige întrecerea cu fermierii din Iowa? Rezultatele obţinute anul trecut îndreptăţesc un categoric răspuns afirmativ. In 1957 ei au livrat statului cu 61.000 de tone mai multă carne şi cu 73.000 tone mai mult lapte decît în 1956.

Este aproape sigur că anul acesta Kubanul va ajunge din urmă Iowa în ce priveşte producţia de lapte, iar la sfîrşitul actualului cincinal (1960) va depăşi Iowa, sporind producţia pînă la 529 chintale la 100 ha. De asemenea, producţia de carne va depăşi în 1960 cifra de 200 chintale la 100 ha. Întrecerea cu Iowa va fi cîştigată şi în această privinţă, ţinînd seama de faptul că în statul american producţia de carne creşte anual numai cu 4—5 la sută.

Ziarele din Des Moines, capitala statului Iowa, acordă o deosebită atenţie dialogului dintre colhoznicii Kubanului şi fermierii americani. Ziare ca „Register", „Tribune" sau „Cedar Rapids Gazette" au publicat în ultimul timp declaraţiile unor fermieri, oglindind interesul pe care-l manifestă faţă de meciul pasionant.

Opinii ca cele exprimate de fermierii din Iowa nu sînt, se pare, şi în asentimentul Departamentului de Stat al S.U.A. Ele corespund, în schimb, năzuinţelor poporului american.

M. Mihail

Pe stînca „Ogoniok" pinguinii și-au creat un punct de observație.

Viața cea de toate zilele la Polul Nord

Pe țărmul Mării Karsk iarna, cu culorile ei imaculate, își trăiește ultimele zile. Soarele continuă să răsară, ca deobicei, deasupra orizontului, aidoma unui talger uriaș, de culoare roșie aprinsă. Ziua a devenit egală cu noaptea. Alternanța de lumină și întuneric amintește parcă ceva din specificul regiunilor noastre temperate. Doar în timpul nopții cerul adînc, întunecos, continuă să te uimească, să-ți farmece privirile cu ploaia de lumină a aurorelor boreale.

Localnicii însă nu acordă nici o atenție feeriei de lumină cu care s-au deprins de-a lungul interminabilelor nopți polare. În schimb, se simt atrași ca de un magnet de evenimentele zilei, în primul rînd de intensa activitate de pe aerodrom.

Intensificarea curselor aeriene constituie la drept vorbind unul din indiciile cele mai convingătoare ale primăverii arctice. Aeronava lui Boris Maiorov a aterizat cu un grup de pasageri pentru Ciukotka. Un grup de artiști din Moscova a venit să dea reprezentații pentru vînătorii polari. La întoarcere vor vizita și stațiunile în derivă.

Au sosit și veteranii latitudinilor nordice. Treburile care i-au adus pe I. I. Cerevicinii, I. P. Mazuruk, M. P. Stupișin și M. I. Dondukov nu constituie un secret pentru nimeni. Și sosirea lor e un semn al apropiatei veri polare.

Oricare bondocel din cei care, neluînd în seamă frigul cumplit, alunecă pe schiulețele lor printre blocurile de gheață ale strîmtorii și pe care-l vei iscodi de ce a venit Cerevicinii, îți va răspunde pe dată:

— Cum, nu știi? Unchiul Vanea a venit să cerceteze ghețurile, iar Stupișin să pună antene.

— Ce fel de antene or mai fi și astea? — continui să te arăți nedumerit.

— Ia te uită! Habar n-are! — or să-nceapă să-și dea coate micuții. — Cine nu știe ce sînt antenele radiofonice? Doar cu ajutorul lor se stabilește mersul vremii, mișcarea ghețurilor!

Un pat la hotelul de vară poți obține acum cu mare greutate. De cum se lasă seara piloții se întorc obosiți de zbor. Dar ce sclipiri de bucurie în ochii lor! Doar ei sînt tolba de vești, de noutăți a stațiunii.

De obicei, aleg la întîmplare camera unuia din ei, unde se adună unul cîte unul, pentru ca strînși cu toții laolaltă să discute fel de fel de lucruri și întîmplări nu arareori presărate cu cîte-o glumă. Nimic nu insenînează mai mult sufletele, nimic nu-ți dă mai mult curaj ca o astfel de discuție prietenească. Din povestirile lor, Arctica îți apare în fața ochilor așa cum este ea, imensă, cu gerurile și viscolele ei, cu frumusețea neasemuită a cîmpiilor de gheață strălucind în soare, pitorească uneori, însă totdeauna neîndurător de aspră. Și unde oare nu aterizează avioanele noastre în decursul a douăzeci și patru de ore? De pildă, avionul care duce poșta celor care lucrează la dizlocări pare un adevărat as al înălțimilor. Intr-adevăr el străbate distanțe uriașe, zburînd deasupra pămîntului și a ghețurilor, deasupra mărilor și a oceanului.

— De-ați fi fost de față să vedeți ce s-au mai bucurat cei de la Celiuskin — povestește Serghei Ignatenko. Cu cîtă nerăbdare ne așteptau: aduceam doar poșta!

Ignatenko este cel mai tînăr dintre piloți, așa că pentru el totul e nou, interesant: itinerariul, viața, ciudata viață polară. Ceilalți, bineînțeles, sînt oameni cu experiență. Ei au mii de ore de zbor la activ. Au avut de-a face nu numai cu spăimîntătoarele furtuni de zăpadă ale Arcticii, dar au gustat se pare, și din toate „binefacerile" Polului Sud. Alexei Kaș, de pildă, tocmai a sosit de acolo. E doldora de impresii și obișnuiește deseori să repete emoționat:

— După mine, Arctica-i blîndețea întruchipată. Ehei, s-aveți de-a face cu Antarctica! Acolo vîntul izbește ca pumnalul. Nu există forță care să i se poată împotrivi. Uragan? Nu, e un cuvînt prea blînd pentru asemenea furtună.

În echipajul Eroului Uniunii Sovietice, Mihail Stupișin, sînt de asemenea doi aviatori încercați care s-au întors de curînd de acolo: I. Besfamilnii și A. Polatovski. Nu e mult de cînd zburau deasupra calotei de gheață a Antarctidei. Acum efectuează numeroase aterizări pe banchizele în derivă. Despre toate astea, piloții vorbesc cît se poate de natural: am decolat, am aterizat, am instalat antenele radiofonice. Numai cei care au dat ochii cu ghețurile, cu banchiza, cu fisurile gata să se caște în orice clipă și să-l înghită pe îndrăzneț, își pot da seama cîte riscuri implică munca aviatorilor arctici. Pe ghețurile care mărginesc țărmul de la strîmtoarea Behring și pînă la Țara lui Franz Iosef, piloții sovietici au fixat aproape treizeci de antene radiofonice și faruri meteorologice care, utilate cu aparatura cea mai modernă, înlesnesc informarea asupra vremii din regiunile respective, studierea ghețurilor în derivă.

De aceeași modestie dau dovadă piloții și cînd vorbesc despre zborurile deasupra stațiunilor în derivă, unde transportă oameni, provizii și utilajul tehnic necesar.

— Sînt cursele noastre obișnuite — afirmă aviatorii. E drept, vremea și-a făcut puțin de cap. Banchiza pe care voiam să aterizăm a crăpat, așa că a trebuit să alegem alta. Helicopterul a fost nevoit să transporte încărcătura ceva cam depărtișor...

Cu toată modestia piloților se povestesc multe despre priceperea și curajul lor. Cîndva ne-am minunat de îndrăzneala și eroismul membrilor expediției lui Celiuskin, apoi am admirat curajul piloților care i-au transportat pe membrii primei stațiuni nordice în derivă. Astăzi, cu aceeași legitimă mîndrie oamenii sovietici vorbesc despre noii eroi ai Arcticei: piloții Vsevolod Vasiliev, Mihail Stupișin, Nikolai Poleakov. Pentru ei nu există inaccesibilul, nu sînt sarcini de nerezolvat.

În fiecare dimineață, platoul răsună de zgomotul motoarelor. Pe zăpada proaspăt așternută gonesc auto-cisternele. Trompele lor arcuite se întind matern spre rezervoarele aparatelor. Apoi o mașină aduce la aerodrom aviatorii. Motoarele cheamă la viață, la activitate. După ce își fumează grăbiți țigările, piloții urcă la fel de grăbiți scara îngustă.

Desigur, ați citit prin ziare informații despre încălzirea climei din Arctica. Oamenii de știință explică acest fenomen prin modificarea activității solare, ca și prin alți factori asemănători. Iată însă ce idee interesantă a emis odată vînătorul Piotr Ivanovici Dutov.

Convorbirea a avut loc în „Univermagul" din Dickson. Îmbrăcat într-o scurtă de blană călduroasă, cu pușca la umăr, Dutov gonea într-o sanie trasă de cîini. În fața magazinului opri brusc cîinii, înțepeni fără grabă sania, legîndu-și animalele de un stîlp de telegraf. Intrînd în magazin aruncă o privire de cunoscător asupra rafturilor pline vîrf. Pe tejghele zăceau desfăcute stofe, covoare făcute rulou, în rafturi, rînduiți cu grijă, pantofi de damă și ghete. Vitrinele erau înțesate cu tot felul de articole: ceasuri, bijuterii, bibelouri, gulere strălucitoare de blană. Piotr Ivanovici își miji ochii la lumina candelabrului, și, cu vocea lui de bas, strigă de se auzi în întreg magazinul:

— O-o! Aicea să fie oare Arctica? Ce de-a mărfuri! Ca la G.U.M.-ul din Moscova! Ehei, se-ncălzește Dickson-ul nostru...

Aceeași observație am auzit-o și la hotelul personalului stațiunilor arctice. Apoi, din nou, la comitetul executiv al Sovietului raional din gura unui funcționar.

— Arctica? Ei, de vrei să mai găsești o bucățică de Arctică, trebuie să pleci în Țara lui Franz Iosef. La noi a luat ființă un nou raion, cel mai nordic raion al țării, cu un teritoriu de 220.000 kilometri pătrați.

M-am străduit să străbat acest raion care ocupă un teritoriu aproape cît jumătate din suprafața Franței. Impreună cu V. P. Zibrovîi, directorul stațiunii de exploatare, am pornit pe o autoșeniletă, în tundră, să-mi dau seama cum se descurcă acolo vînătorii de vulpi albastre. În timp ce înaintam peste hîrtoape, bolovani și troiene uriașe de zăpadă spre prima așezare vînătorească, mi-am pus din nou întrebarea care mă frămînta: s-a încălzit într-adevăr clima, sau nu?

Concluzia la care am ajuns e că ținutul de dincolo de Cercul Polar s-a încălzit într-adevăr simțitor. Numai că în toată această poveste nu este atîta amestecat Soarele, cît omul. Se poate oare, de pildă, compara călătoria cu sania cu goana autosenileței noastre care răzbește toate piedicile ivite în cale? Instalat comod, nici nu simți șfichiuirea vîntului, asprimea gerului.

Ajunși la destinație, am făcut cunoștință cu Moisei Aleksandrovici Sîsoev. În ciuda gerului și a vîntului, vînătorul și-a scos mănușile și a deshămat cîinii. Gîfîind din greu, dulăii au început să se tăvălească prin zăpadă.

— Au obosit, sărăcuții de ei — ne spuse Sîsoev. — De dimineață alergăm într-una să controlăm capcanele.

Am intrat în casă: curat, cald, plăcut. Sus, pe niște stinghii, rînduite cu grijă, se află armele vînătorului. Pereții sînt împodobiți cu coarne de ren și cu litografii viu colorate. Soția gazdei întinde foile pentru plăcintă.

— Trăim și noi cum putem, toți trei — spune Sîsoev arătînd spre o fetiță de șapte ani. Cînd ne apucă plictiseala, dăm drumul la radio. Mai am un băiețaș. Învață la școala-internat din Dickson. Nu prea avem grije cu ei, îi întreține statul.

Ca aspect general, străzile din Dickson se deosebesc puțin de cele ale altui oraș raional. Din toate părțile se scurg autocamioane, tractoarele remorchează șiruri nesfîrșite de sănii, din depărtare răzbește zgomotul motoarelor de la autoșenilete. Copiii se joacă: se dau cu săniuța, aleargă pe schiuri, pe patine. Și pentru ca să fie comparația completă, daug că la Dickson ființează la fel de multe șantiere ca pretutindeni în țara noastră. În ultimii ani s-au înălțat case cu două etaje, magazine spațioase, cluburi. Locuințele au fost electrificate, ba unele din ele dispun și de încălzire centrală.

— Anul acesta — ne spune A. P. Smorodinov, președintele Comitetului Executiv al sovietului raional, vom construi patru clădiri cu cîte opt apartamente. Două din ele se află deja în construcție. Vom construi și un hotel cu 100 de locuri. Am devenit doar centru raional, va veni multă lume să ne viziteze. Nu de mult a început să funcționeze și noua brutărie mecanizată. Vrem să dezvoltăm și gospodăriile auxiliare. Experiența a arătat că putem să ne ocupăm și de creșterea vitelor. Am încercat să cultivăm chiar și legume. Din păcate, însă, deocamdată clima ne mai pune piedici. Părerea mea este însă că, dacă clima n-a cedat încă încercărilor de a cultiva legume, ea a cedat în fața hotărîrii noastre de a înfiripa în acest colț din nordul îndepărtat o viață mult mai bună, mai confortabilă ca în trecut.

B. Kolokolov

Magadan — unul din cele mai nordice orașe

ofensiva împotriva deșertului

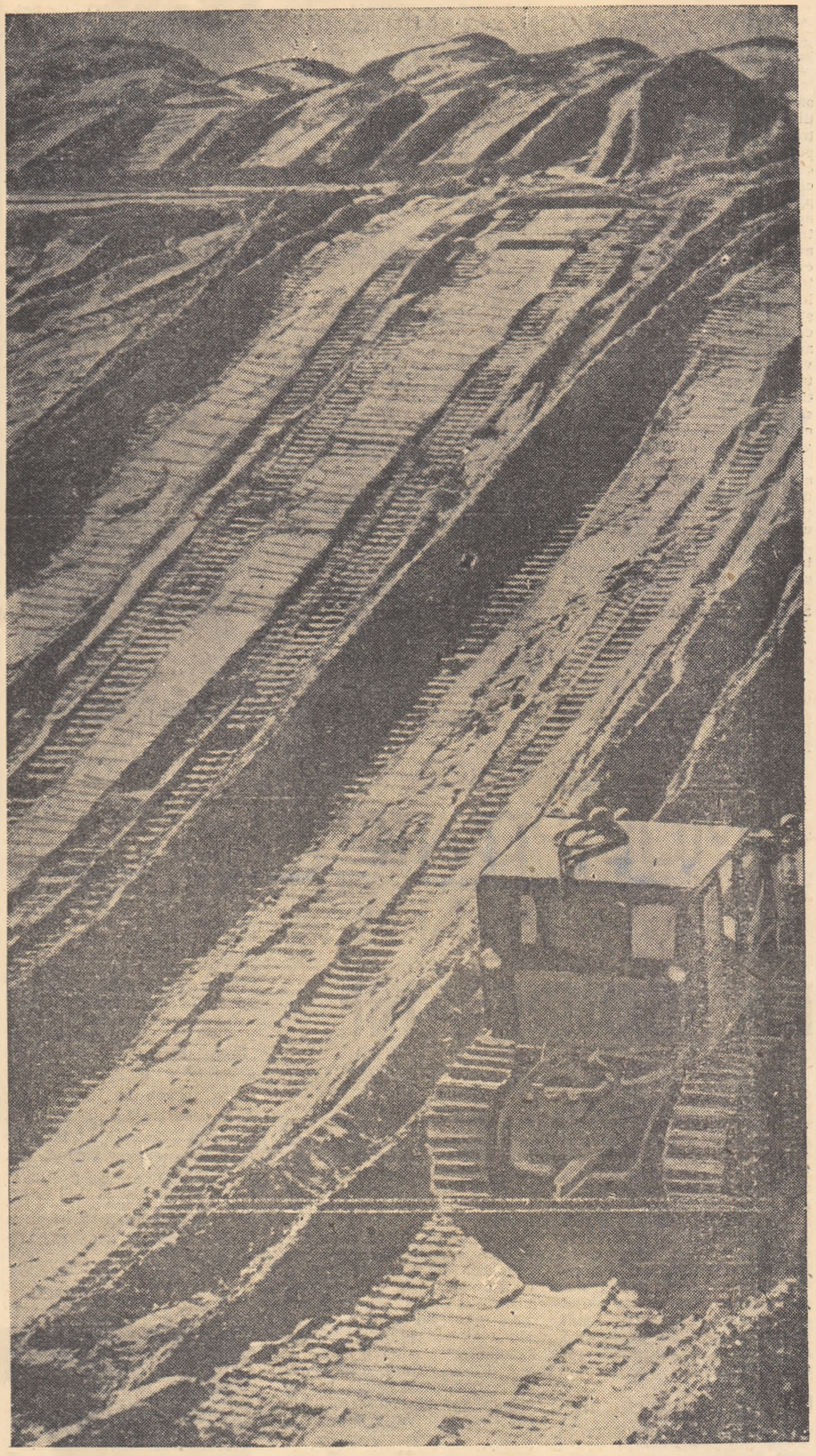

Ultimele zile ale deșertului Karakumî...

Globul pămîntesc este înconjurat, în vecinătatea ecuatorului, de un brîu lat de pustiuri neroditoare, întrerupt doar de oceane și, pe alocuri, de mici zone de pămînt fertil. Acest brîu, care începe de la țărmul Oceanului Atlantic, cuprinde o bună parte din nordul Africii, Orientul mijlociu, Asia Centrală, China, și se sfîrșește în Statele Unite ale Americii. El ocupă 35 de milioane de kilometri pătrați, ceea ce reprezintă de aproximativ 130 de ori suprafața României, sau un imens teritoriu pe care ar putea trăi întreaga populație actuală a globului. Este, într-adevăr, prea mult!

In stadiul actual de dezvoltare a științei și tehnicii, ofensiva împotriva pustiului este pe deplin posibilă și, de altfel, ea a și început.

Nicăieri nu se duce lupta cu deșertul atît de tenace ca în Uniunea Sovietică, unde zonele de pustiu și semipustiu ocupă mai bine de jumătate din suprafața republicilor din Asia Centrală: Uzbekistan, Turkmenia și Kazahstan. Numai în R.S.S. Uzbekă au fost valorificate, în ultimii zece ani, 230.000 de hectare, din care 30.000 în deșertul sugestiv botezat Stepa Flămîndă (de pe acum această denumire a devenit desuetă).

IN LUPTA CU „NISIPURILE NEGRE"

„Unde nu este apă, acolo și viața încetează..." spun turkmenii, care au simțit, veacuri de-a rîndul, acest adevăr cumplit pe propria lor piele. Pămînt al contrastelor, R.S.S. Turkmenă cuprinde livezi și plantații neasemuit de roditoare, alături de regiuni uscate și pustii, cum este marele Karakumî (în romînește „Nisipuri negre"), deșertul ce se întinde pe o suprafață egală cu întreg teritoriul Italiei. Apa există aici din belșug, dar natura nu a împărțit-o bine. De aceea, oamenii s-au apucat să corecteze această nedreptate a firii. In urmă cu patru ani, a început construirea canalului Karakumî, menit să distribuie rațional cele cîteva zeci de miliarde de metri cubi de apă pe care puternicul fluviu Amu-Daria, precum și apele rîului Murgab le varsă în fiecare an în Marea Aral.

Celebrele canale Suez și Panama, puse cap la cap, nu ar egala cei 924 de kilometri cît este lungimea canalului Karakumî. Prima lui tranșă în lungime de 410 km va fi terminată încă anul acesta. Ea mărește cu 100.000 ha de pămînt fertil suprafața Oazei Murgab. Ținînd seama de înclinația est-vest a pustiului, specialiștii sovietici au ales traseul în așa fel încît orice punct al lui să fie sub nivelul Amu-Dariei, ceea ce înlătură necesitatea construirii unui baraj și a stațiilor de pompare. Canalul atinge 17 metri adîncime, trecînd printre rambleuri înalte de 10 metri. Pe locul lacurilor secate din centrul deșertului se construiește un uriaș lac de acumulare.

Pustiul nu se dă bătut cu una, cu două. Constructorii canalului au de înfruntat uscăciunea și fierbințeala cumplită a nisipurilor mișcătoare, a căror temperatură atinge uneori 70 de grade. Drumurile și depozitele de nisip trebuie să fie mereu consolidate cu asfalt și straturi de crengi de saxaul. Cu toate acestea, autocamioanele se împotmoleau adesea; nu o dată, după ce se potolea „afganul" — furtuna de nisip ce se stîrnește seara — constructorii găseau săpăturile făcute în ajun complet acoperite. La construirea canalului, apa este cel mai prețios aliat al omului: canalul este umplut pe măsură ce înaintează în adîncul deșertului. In acest fel apa albastră a rîului artificial îi urmează pas cu pas pe temerarii constructori.

După calculele specialiștilor, investițiile necesare pentru această construcție gigantică vor fi rambursate în numai cinci ani. Cînd întregul canal va fi construit, producția de bumbac a Turkmeniei va crește de patru ori, atingînd cifra de 1 milion tone. Creșteri importante vor fi înregistrate și în celelalte ramuri ale agriculturii. De asemenea, se va putea extinde mult industria republicii. Pe porțiunea dintre Amu-Daria și orașul Marî, au și început să apară noi așezări omenești, pămîntul se acoperă treptat de o vegetație viguroasă, pustiul începe să prindă viață. Lucrările la a doua tranșă a canalului (Marî-Tedjen) se află într-un stadiu avansat. Nu peste mult, va fi construită și a treia tranșă, care va însoți calea ferată ce străbate valea secetoasă Kopet-Dag, pe traseul Tedjen-Așhabad-Arciman.

Pînă în 1960, în republicile din Asia Centrală, în Caucaz, în R.S.S. Ucraineană, dincolo de Volga și în alte regiuni ale Federației Ruse vor fi alimentate cu apă circa 80.000.000 de hectare și vor fi create sisteme de irigație pe o suprafață de 2.000.000 ha. Astfel în R.S.S. Kazahă vor fi alimentate cu apă peste 40.000.000 ha., iar în R.S.F.S.R. 16.000.000 ha.

OAMENII POT CORECTA NATURA

Prin conjugarea eforturilor pe plan internațional, se pot face prețioase schimburi de experiența între principalele țări pentru care valorificarea deșerturilor constituie o problemă însemnată: U.R.S.S., China, țările arabe, S.U.A. Pakistan, Australia, Mongolia etc. Colaborarea între națiuni poate duce la substanțiale economii de mijloace materiale, prin scurtarea termenelor de rezolvare a diferitelor probleme, prin evitarea efectuării de cercetări paralele.

In acest scop a fost creat Consiliul consultativ al U.N.E.S.C.O. pentru regiunile secetoase, care a ținut pînă acum șase sesiuni anuale, consacrate diferitelor aspecte ale problemei valorificării pustiurilor și salvării pămînturilor amenințate de degradare. Din anul 1956, la activitatea Consiliului participă și Uniunea Sovietică, reprezentată de prof. G. Bogomolov.

Uniunea Sovietică pune la dispoziția Consiliului consultativ al U.N.E.S.C.O. diferite materiale documentare, filme (de pildă, filmul documentar „Oaza Murgab") și diferite lucrări științifice. Specialiștii sovietici au propus să se alcătuiască vaste lucrări de sinteză, cum ar fi o hartă hidrologică a principalelor orizonturi de apă din Africa de Nord, Asia Mică și Asia Centrală, hărți de zonare edafico-meliorative ș.a.m.d. Ele trebuie întocmite cu larga participare a țărilor nord-africane, a celor din Orientul Mijlociu și din Asia de sud-est.

Criticii grandioaselor planuri privind lichidarea calotelor de gheață de la poli — proiecte discutate cu multă seriozitate în U.R.S.S. — obiectează că, pe lîngă ameliorarea climei, ar rezulta și pericolul unor mari inundații, urmare a topirii miliardelor de metri cubi de gheață în Arctica și Antarctica. In același timp, un grup de experți ai O.N.U. au atras atenția că într-un viitor oarecare, datorită consumului ce crește vertiginos, omenirea va fi amenințată de o acută lipsă de apă. Și unii și alții, au, într-o bună măsură, dreptate. Dar oare aceste două pericole nu se anulează unul pe altul? Surplusul de apă rezultat din topirea gheților polare nu ar putea fi folosit de om în ofensiva sa contra pustiurilor uscate?

Tehnica modernă a atins astăzi un asemenea nivel de dezvoltare, încît face cu putință cele mai grandioase transformări ale climei și ale solului, — o adevărată renovare a planetei pe care locuim. Pămîntul este departe de a fi secătuit prin creșterea populației sale.

V. Dascălu

OMUL POATE TRAI PINA LA 150 DE ANI

Pînă la ce vîrstă poate trăi omul? Care sînt cauzele morţii premature? Iată două întrebări pe care omenirea şi le pune de veacuri şi în jurul cărora s-au emis şi se emit cele mai variate ipoteze. In primele decenii ale secolului nostru de această problemă a început însă să se ocupe în mod serios şi ştiinţa, mai precis medicina. Dar concluzii interesante în ceea ce priveşte longevitatea oferă îndeosebi ştiinţa sovietică, la îndemîna căreia se află cel mai bogat material de studiu. Intr-adevăr, făcînd abstracţie de restul teritoriului Uniunii Sovietice care nici el nu duce lipsă de „patriarhi", unii dintre ei depăşind chiar respectabila vîrstă de 150 de ani, numai în Abhazia se află peste 2.000 de oameni în vîrstă de peste 90 de ani, vîrstă care întrece simţitor durata medie de viaţă a unui om.

Acesta este şi motivul pentru care oamenii de ştiinţă şi-au îndreptat atenţia asupra locuitorilor micii republici autonome sovietice.

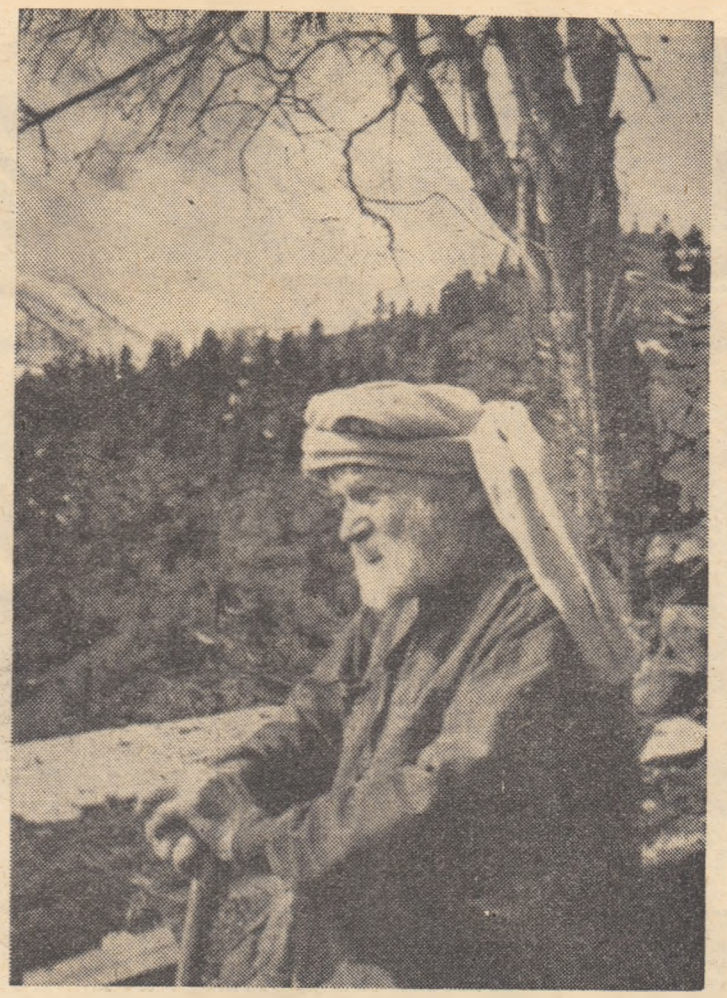

Longevitate.

Ce spune statistica

Mai exact, după ultimele date statistice, pe teritoriul Abhaziei trăiesc 2.144 bătrîni în vîrstă de peste 90 de ani. Raportată la totalul populaţiei cam 50.000 de locuitori, cifra este impresionantă. Nu este apoi lipsit de interes şi faptul că, de la recensămîntul din 1926 încoace, numărul acestor fenomene ale naturii — cum par la prima vedere — a sporit considerabil. Astfel numărul bătrînilor între 90 şi 94 de ani s-a triplat, iar al celor între 90 şi 100 de ani a crescut de peste cinci ori. Tot statistica a scos la iveală faptul că femeile trăiesc mai mult decît bărbaţii. Ele însumează două treimi din numărul recenzaţilor.

Un chestionar medical...

Una din cauzele care stă la baza longevităţii acestor oameni o constituie, desigur de la Revoluţie încoace, îmbunătăţirea continuă a nivelului de trai. Mai sînt totuşi şi alte cauze, variind de la individ la individ şi pe care medicina sovietică se străduieşte să le stabilească. O metodă folosită este şi testul cuprinzînd un număr de întrebări ale căror răspunsuri permit constatări concludente. Socotim interesant să reproducem întrebările cuprinse într-un astfel de test: data naşterii; localităţile în care aţi locuit; ce fel de viaţă au dus părinţii şi vîrsta pe care au atins-o; originea socială, modul de viaţă, munca, situaţia materială, starea sănătăţii; hrana; consumaţi alcool, sînteţi fumător şi în ce măsură; bolile de care aţi suferit. Totul, urmat de un sever examen medical al întregului organism. Testele au fost completate pentru un număr de 1.216 cazuri.

...şi cîteva răspunsuri

Ne-am înşela dacă am crede că toţi bătrînii supuşi examenului sînt abhazi. Desigur, majoritatea lor sînt născuţi în Abhazia, unii dintre ei sînt însă georgieni, ruşi, ucraineni, armeni, polonezi, greci sau turci. Mai toţi au trăit sau mai trăiesc încă la ţară, mai ales în satele de pe ţărmul Mării Negre. Numărul lor este mai mic la munte şi în oraşe.

Confruntînd răspunsurile, medicii sovietici au ajuns la concluzia că printre centenari, cu excepţia unei singure femei, nu există celibatari, că timp de 70, 80 ba chiar 100 de ani au dus cu toţii o viaţă normală de familie şi că au avut o progenitură mai mult decît numeroasă (pînă la 150 membri într-o singură familie). In ceea ce priveşte hrana, aceasta cuprinde alimente obişnuite — carne, legume, lapte şi derivatele lui, fructe. Printre ei foarte puţini fumători, iar alcoolul îl consumă în cantităţi neglijabile. Cea mai mare parte dintre centenari au muncit pînă la o vîrstă înaintată şi continuă şi astăzi să se ocupe cu diferite treburi gospodăreşti.

Examenul medical a oferit şi el concluzii interesante. Astfel, numai 25 la sută dintre centenari sufereau de arterioscleroză, şi mai puţini dintre ei de emfizem, boală obişnuită bătrîneţii. Sistemul nervos în bună stare. Despre senilitate nici nu poate fi vorba; memoria celor consultaţi s-a dovedit în unele cazuri uimitoare.

Şi iată şi un amănunt care, probabil va surprinde. In Abhazia, în districtul Galsk, cîntă de mulţi ani un cor al centenarilor, înfiinţat de bătrînii Tlabagan Keţba şi Luka Şaria. Toţi cei care au avut prilejul să-i asculte pe originalii corişti au rămas uimiţi de forţa şi talentul lor, de neţărmuritul lor dor de viaţă.

Părerea lui Mahmud Baghi

Intrebat despre secretul vîrstei lui înaintate unul dintre centenari, Mahmud Baghi Oglu Eivazov, a răspuns cît se poate de simplu: Munca! Munca e sănătate, iar sănătatea — viaţă.

Mahmud, care la data cînd s-au făcut investigaţiile număra nu mai puţin de 148 de ani, s-a născut în Azerbaidjan, în satul Pirassura, situat la o înălţime de 2000 de metri, în anul cînd Napoleon Bonaparte şi Alexandru I se întîlneau la Erfurt. In momentul izbucnirii Revoluţiei Socialiste din Octombrie, avea nu mai puţin de 109 ani. Decorat cu ordinul „Drapelul roşu al muncii", el a continuat, în ciuda vîrstei, să se ocupe de agricultură. Aşa, pentru plăcerea lui! Ultima lui nevastă a împlinit 106 ani, este tatăl a 23 de copii — dintre care cel mai mare în vîrstă de 120 de ani — care, la rîndul lor, i-au dăruit o familie compusă din 152 de persoane.

I. Florescu

INIMA POATE FI OPRITA 30 DE MINUTE!

Încă de la naştere Slava Fiohin, un băieţaş de 11 ani, din satul Dobreatino (regiunea Vladimir), suferea de stenoză a arterei pulmonare. Ingustată peste măsură, această arteră ducea de la inimă spre plămîni o cantitate prea mică de sînge. Organismul nu avea oxigen deajuns. Pielea copilului căpătase o nuanţă albăstrie, el respira greu şi îşi pierdea adesea cunoştinţa.

Numai o operaţie complicată, socotită pînă nu de mult cu neputinţă de realizat, l-ar fi putut salva pe micul bolnav. Profesorul A. A. Vişnevski a hotărît să execute această operaţie îndrăzneaţă.

...Coşul pieptului este deschis. Vasele sangvine care alimentează inima au fost desprinse şi racordate la un aparat pentru circulaţia artificială a sîngelui. In timpul operaţiei, acesta înlocuieşte funcţiunile inimii, plămînilor şi, într-o anumită măsură, a nervilor. Sîngele venos este pompat de inima mecanică în plămînii artificiali de unde, oxigenat, circulă mai departe prin artere. Aparate electronice automate urmăresc starea pacientului şi, la nevoie, schimbă pulsaţia, reglează presiunea sîngelui. In acest timp, inima, care-i pricinuise copilului atîtea suferinţe, se află în mîinile chirurgului, nemişcată şi fără sînge. Cînd, după 30 de minute, mica inimă a început din nou să bată, Slava nu mai era un copil suferind. Operaţia reuşise pe deplin...

Aparatul acesta care oferă chirurgului posibilităţi aproape fantastice a fost realizat de un grup de ingineri şi medici de la Institutul de cercetări în domeniul aparatajului chirurgical.

Se spune că în unele mine americane se află afişe cu următorul conţinut: „Ţineţi minte că, atunci cînd l-a creat pe om, Dumnezeu nu s-a îngrijit şi de piese de rezervă pentru el". Ce lipsă de prevedere! Din fericire, astăzi ştiinţa a ajuns atît de departe, încît putem lua asupra noastră grija de a crea aceste „piese de rezervă". Printre ele, se numără şi aparatul pentru circulaţia artificială a sîngelui, despre care s-a vorbit mai sus, şi vasele sangvine din masă plastică, şi protezele experimentale pentru valvule, şi multe altele.

Dar medicina nu se loveşte doar de lipsa acestor „piese de rezervă" pentru organism. Pînă nu demult, stăruia părerea că chirurgul trebuie să aibă ochi de vultur, inimă de leu şi mînă de femeie. Aşa şi era! Dar chiar şi atunci cînd există toate aceste calităţi, posibilităţile omeneşti nu sînt, totuşi, nemărginite. Tehnica modernă permite să fie împinse din ce în ce mai departe aceste limite.

La institutul nostru au fost construite nenumărate aparate şi instrumente noi, care vin în ajutorul chirurgului în cele mai grave momente ale operaţiei. Aparatul universal de suturare a vaselor sangvine şi a nervilor dă aproape oricărui medic putinţa să coase nu numai vase, ci şi nervi cu diametru foarte mic, lucru care înainte reuşea doar virtuozilor. Deosebită importanţă prezintă aparatele pentru suturarea intestinelor şi pentru strîmtarea prin sutură mecanică a orificiilor inimii. Toate aceste aparate execută suturi cu copci din tantal, un metal rar care nu provoacă procese inflamatorii în organism.

Am dat aici doar cîteva exemple, am vorbit despre foarte puţine dintre ultimele lucrări ale colaboratorilor institutului. Majoritatea instrumentelor create aici nu există încă în alte ţări. De aceea, este explicabil de ce aparatele noastre prezentate la cel de al treilea Congres internaţional de medicină, ţinut la Torino, în vara anului 1957 — au stîrnit un interes atît de mare. Instrumentele şi aparatele chirurgicale sovietice s-au bucurat de succes la 16 expoziţii internaţionale. Multe dintre aceste exponate au fost lăsate peste graniţă, iar specialiştii care le-au folosit au avut numai cuvinte de laudă pentru ele.

Noi ne străduim să dăm chirurgilor instrumente şi aparate perfecţionate, demne de secolul energiei atomice şi al sateliţilor artificiali. Ajutăm medicilor să extindă sfera intervenţiilor chirurgicale, deschidem „marii chirurgii" drumul spre toate spitalele ţării, inclusiv cele săteşti. Datorită aparatelor perfecţionate, „marea chirurgie" va putea fi exercitată curînd şi pe masa de operaţie a absolut oricărui chirurg.

M. Ananiev
directorul Institutului de cercetări în domeniul aparatajului chirurgical.

Operaţia...

rampa și ecranul

PAVEL KADOCINIKOV

Pavel Kadocinikov a debutat în cinematografie, în 1933, într-un rol episodic din filmul „Majoratul". Cîțiva ani mai tîrziu în filmul „Tovarășul Sverdlov", capodopera regizorului Serghei Iutkevici, Kadocinikov a interpretat două roluri de compoziție deosebit de dificile: al scriitorului Maxim Gorki și al unui tînăr muncitor, Lionea Suhov. Una din cele mai remarcabile creații ale carierei sale realizează în rolul aviatorului Alexei Meresiev, din filmul „Povestea unui om adevărat".

Kadocinikov a jucat de asemenea în filmele „Ei au patrie", „Departe de Moscova", „Imblînzitoarea de tigri", „Jucătorul de rezervă", „Neamul Jurbinilor", „Luna de miere". În filmul „Gloria Balticii", Pavel Kadocinikov deține rolul principal.

RITA sau miraculoasa lume a universului infantil

Tînăra cinematografie letonă dăruiește vastei constelații de „actori naturali" o nouă revelație: I. Gulbe, o fetiță de 10 ani, interpreta rolului titular al filmului „Rita". Folosesc termenul „actori naturali", într-un sens total opus altei categorii de copii-actori — aceea a copiilor-reclamă („woonder-children"), cum îi răsfăța publicitatea americană, avînd ca arhetip pe faimoasa Shirley Temple, care invadase acum vreo două decenii ecranele.

Am arătat, cu alt prilej că, în contrast cu spontaneitatea și sinceritatea cuceritoare a copiilor-actori, mari protagoniști ai filmului, chiar un Vittorio de Sica, își trădau parcă artificiozitatea stilată, pe care criticii cinematografici o stigmatizează cu epitetul „teatralism". N-aș dori să se înțeleagă însă că desconsider meritul regizorilor filmelor jucate de copii. Nu mă îndoiesc că munca regizorului cu acești „actori naturali" este cu mult mai dificilă și exigentă decît cu profesioniști ai ecranului. Există însă un univers misterios al copilului și o capacitate de interiorizare specifică acestor mici vedete, care scapă, din fericire, de sub controlul regizoral. Aceste „necunoscute" ale psihologiei infantile îl feresc pe micul protagonist de dedublarea existenței sale pe ecran, îl ajută să se confunde cu drama personajului său. Dar chiar universul nostru „real" — îngăduiți-mi să-l numesc așa — apare infinit mai dramatic și mai emoționant văzut de noi, după ce a fost filtrat prin optica specifică a infantilității. Faptul este demonstrat cu prisosință prin creația impresionantă a micuței I. Gulbe — la fel de memorabilă ca și cele ale lui Laszlo Horvath, neuitatul Kuksi din „Undeva în Europa", Enzo Staiola, fiul șomerului din „Hoții de biciclete" sau Eduardo Nevola, micuțul erou principal din filmul „Feroviarul" — creație care amplifică forța emoțională a mesajului ideologic și artistic din „Rita".

Subiectul „Ritei" este întrucîtva asemănător cu cel din „Evadații", filmul lui Jean Paul le Chanois și ceva mai mult cu tragedia Anei Franck, transpusă în teatru și pe ecran. Spre sfîrșitul Marelui Război pentru Apărarea Patriei, un vas german cu prizonieri de război se ciocnește de o mină, scufundîndu-se în dreptul unui mic orășel pescăresc de pe țărmul Balticei. Pescarii letoni izbutesc să salveze, cu sacrificiul vieții unuia dintre ei, — tatăl micuței Rita — patru victime ale naziștilor: un rus, doi francezi și un leton. Întreaga dramă se concentrează în jurul acestor patru oameni, care vor să trăiască care trebuie să trăiască.

Pînă aici, motivul epic seamănă cu cel din „Evadații". Elementul nou (care-l apropie de drama Anei Franck, minus finalul ei tragic) reprezintă solidaritatea activă a locuitorilor, care luptă cu toții să apere viața prizonierilor în orășelul ocupat de naziști. În pericol de a fi descoperite, victimele sînt ascunse în podul școlii elementare. Se întîmplă însă o nouă nenorocire. Școala este transformată în depozit și pusă sub controlul unui feroce prohitlerist, un anume Kamerer, care se mută aici împreună cu familia sa. Izolați în refugiul lor incert, cei patru prizonieri sînt amenințați să piară de foame. În împrejurările dramei, orice act de eroism pare absurd. Și totuși aici intervine misiunea eroică dar perfect logică a micuței Rita. O vedem la început, smulsă din ingenuitatea puerilității de intuiția pericolului iminent, ștergînd dîrele pașilor celor patru prizonieri întipărite în nisipul de pe țărm. Și vedem apoi cum, treptat, universul copilăriei se destramă sub realitatea dură a vieții. Suavității infantile i se adaugă acum gravitatea scopului lucid. Ca să poată ajuta pe cei patru prigoniți, pînă la apropiata eliberare a orașului, Rita se angajează slujnică la familia Kamerer. În atmosfera sufocantă de cazarmă nazistă, îndurînd asprimile muncii și brutalitatea stăpînilor, Rita își va duce misiunea la bun sfîrșit. Emoționantă este tratarea la dimensiunile firescului a unui act de excepțional eroism. Maturitatea acțiunilor Ritei nu înlătură nici un moment candoarea vîrstei. Cînd se joacă cu copilul stăpînului simțim savoarea misterioasă a universului infantil. Cînd o vedem trudind din greu, avem imaginea unei cenușărese care-și păstrează intactă gingășia. Dar subtila gamă de expresii mimice surprinsă de aparatul de filmat în numeroase prim-planuri — de la voioșia jocului copilăresc, la gestul instinctiv „matern" de ocrotire a copilului ce i-a devenit prieten și „fiu", pînă la privirea încărcată de durere în fața prizonierului în agonie — ne pun în fața unui microcosm psihologic, pasionant mai cu seamă pentru că ne rămîne în cea mai mare parte inaccesibil. Filtrată prin psihologia copilului, tragedia celor patru prizonieri, în fond marea tragedie a războiului, are un răsunet profund în conștiința noastră.

Inessa Gulbe, interpreta rolului principal

Dar nu numai jocul impresionant al fetiței creează valoarea artistică a filmului. Cu o remarcabilă finețe, momentele acțiunii încorporează în substanța artistică ideea solidarității internaționale a oamenilor simpli.

„Rita" relevă totodată atributele unui stil cinematografic specific național, demne de subliniat la o artă încă tînără, cum este cinematografia letonă. Peisajul brumos al naturii baltice, lumina irizată, fluidă a cadrelor, ritmul analitic, străbătut de pauze psihologice, al montajului, fără să obosească însă atenția spectatorilor, definesc o artă socialistă în conținutul ei și națională în formă.

Emil Suter

reflector

● Între 9—16 iunie va avea loc în Uniunea Sovietică „Săptămîna filmului austriac".

● Artistul american Bob Hope, care a dat cîteva reprezentații la Moscova, a dus, la înapoiere, o serie de filme sovietice de scurt metraj, ce i-au fost literalmente smulse din mînă de reprezentanții posturilor americane de televiziune.

● Între 30 mai și 13 iunie se desfășoară la Bruxelles Festivalul internațional al filmului. Uniunea Sovietică prezintă cu acest prilej „Pe Donul liniștit" — seria I și II — și „Casa în care locuiesc".

● În ținutul natal al marelui compozitor Ceaikovski, a poposit de curînd cea dintîi „primăvară muzicală". În orașul Votkinsk (R.S.S.A. Udmurtă) unde s-a născut compozitorul, a avut loc o mare sărbătoare a muzicii.

● La sfîrșitul lui iunie, la Riga se va organiza o grandioasă sărbătoare a dansului, la care vor lua parte colectivele teatrelor de operă și balet din Moscova, Leningrad, Letonia, Lituania, Estonia, Belorusia, Gruzia, Moldova Sovietică și Uzbekistan. Pe o uriașă estradă, special amenajată, își vor arăta măiestria cei mai buni dansatori sovietici.

● O nouă piesă sovietică a văzut recent lumina rampei. Este vorba de comedia „Drumul prin Sokolniki", a dramaturgului V. Razdolski. În rolul principal, al comsomolistului Aleșa, actorul Leonid Haritonov are o creație excelentă. Piesa, care a suscitat vii discuții, se bucură, datorită jocului lui Haritonov, de un mare succes de public.

„GRANDE OPÉRA" LA MOSCOVA

La 1 iunie și-a început turneul în Uniunea Sovietică trupa de balet a celebrului colectiv artistic parizian „Grande Opéra".

Legăturile între baletul rus și baletul francez au fost stabilite încă de pe timpul lui Saint-Leon și Perreau, Marius Petitpas și Daghilev, iar mai tîrziu au fost continuate prin Pavlova și Krasavina. Vizita pe care o face acum în Uniunea Sovietică cel mai mare teatru de balet din Franța, concomitent cu prezența în Franța a celui mai mare teatru de balet din U.R.S.S. — „Bolșoi teatr", vor contribui desigur la reînnoirea vechilor relații de prietenie între arta coregrafică rusă și franceză.

Trupa de balet a teatrului „Grande Opéra" prezintă șase programe. Unul din ele cuprinde „Variații" pe o temă de Schubert, „Studii" de Czerny și „Nălucire" de Sauguet montată pentru prima dată în 1944, de Serge Lifar. Un alt program cuprinde „Giselle" și „Divertisment", suită de fragmente din baletul „Frumoasa adormită" al lui Ceaikovski. Serge Lifar, care a pus în scenă „Divertisment", a urmat întocmai ideea artistică a lui Marius Petitpas, primul regizor al baletului lui Ceaikovski.

Muzica clasică franceză de balet este reprezentată de „Suita în alb" (E. Lalo) și „Palatul de cristal" (George Bizet).

În general, dansatorii francezi vor prezenta la Moscova 14 balete. Pe Liane Daijdé și Michel Renault, primi balerini ai trupei, publicul sovietic a avut prilejul să-i cunoască cu ocazia turneului din iarna trecută pe care ei l-au întreprins la Moscova. Acum, alături de ei trebuie amintiți dansatorii Ivette Chauviret, Madeleine Laffont, Marjorie Toltchiff, Claude Bessi, Max Bozzoni, Peter van Dyck, George Skibine.

Într-un interviu acordat recent ziarului „Literaturnaia gazeta" Robert Faure Le Brais, secretar general al Uniunii teatrelor muzicale naționale din Franța și conducătorul grupului de balerini, a declarat că după cele cîteva zile petrecute în Moscova s-a convins că „Sovieticii sînt cei mai buni cunoscători ai artei coregrafice. Ne simțim admirabil în patria dumneavoastră ospitalieră" — a adăugat el în încheiere.

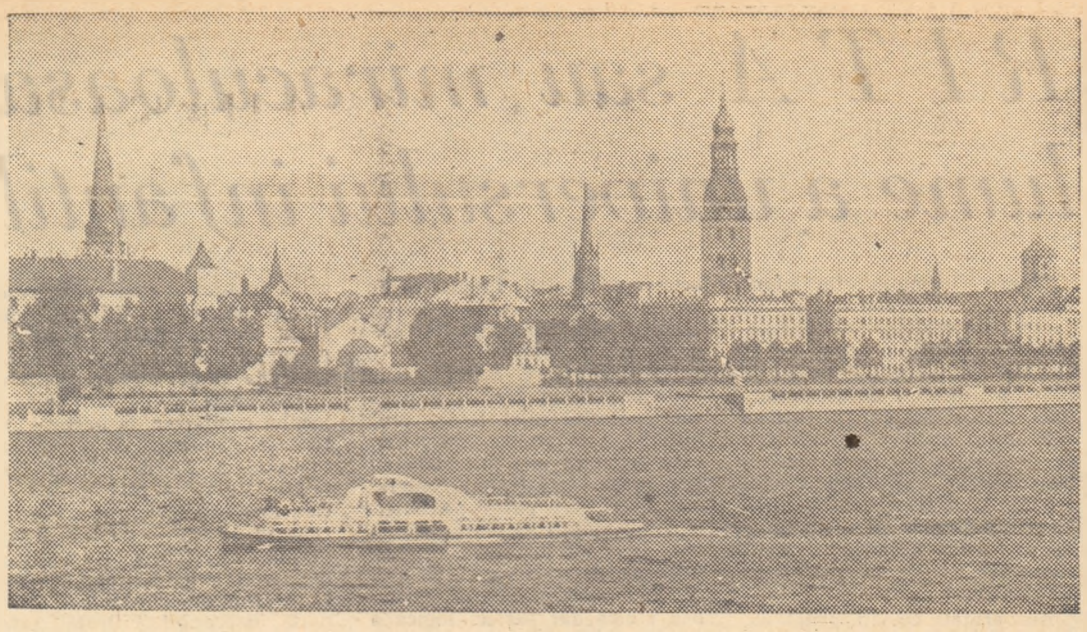

Riga

Cum îmi apare RIGA

La Riga, pe străzile acestui oraş care a căpătat de-a lungul veacurilor culoarea nemaivăzută a undelor Mării Baltice, am priceput mai bine farmecul aspru al sobrietăţii. Capitala Letoniei numără peste 750 de primăveri ploioase şi bîntuite de brize. Există aşa dar o Rigă veche, medievală, cu străzi înguste şi porţi mohorîte, asediată de noua Rigă care o înconjură din toate părţile cu zidurile sale semeţe. Oraşul cel tînăr a preluat însă nu una singură dintre trăsăturile distincte ale vechilor clădiri. Pentru trecătorul atent şi sensibil la mişcarea înţeleaptă a secolelor, creşterea oraşului în volute din ce în ce mai apropiate de profilul contemporan poate fi descifrată în liniile şi culorile caselor, care descind unele dintr-altele într-un ciclu ereditar de o consecvenţă cu totul remarcabilă. Ca şi cei care le locuiesc, construcţiile Rigăi impresionează printr-o robusteţe reţinută. Cărămida zugrăvită în tonuri şterse dar nu spălăcite, piatra dură şi cenuşie sau lemnul masiv al vechilor case de locuit, creează impresia unei forţe lăuntrice care se fereşte de marafeturile lăudăroase de suprafaţă.

Letonii sînt crescuţi din acest peisaj cuceritor prin frumuseţea sa discretă, în care numai Daugava cu apele sale ciudat de limpezi nu este făcută de mîna omului. La Limbazi, orăşel mărunt şi centrul unui raion agricol, oamenii se îmbracă şi se comportă la fel ca în capitala republicii, ceea ce înseamnă implicit că locuitorii Rigăi sînt tot atît de modeşti şi sîrguincioşi ca şi brigadierii colhozurilor. Letonia sovietică este evident preocupată de construcţie şi pare să n-aibe timp de pierdut. Într-una din zile, surprins în hotel de-o ploaie subţire, dar abundentă, am constatat uluit, privind prin ferestrele camerei că pe stradă nici un trecător nu s-a simţit vizat de această descărcare de nori, care părea a fi de durată. Oamenii îşi vedeau cu seninătate de drum, străbătînd desişurile ploii cu pasul repede, dar firesc, al cuiva căruia i se aminteşte că trebuie să sosească la vreme într-un loc în care prezenţa sa aduce o rezolvare covîrşitoare. Am înţeles că cetăţenii acestui oraş grav, înţesat de monumente istorice, nu vor să uite, în ciuda numărului mare de zile ploioase, că le revine şi lor sarcina de a face istorie într-un fel nou şi cu totul tulburător. Cum, deocamdată, nu s-a dat încă de capăt problemei diriguirii depline a stihiilor naturii, oamenii pe care-i vedeam trecînd cu înverşunare prin pînza deasă de apă deciseseră fiecare în forul lor interior să facă abstracţie de asemenea incidente neplăcute, cu o avariţie a timpului pe cît de fermă pe atît de salutară.

Rîvna şi severitatea înţeleaptă a letonilor nu se alimentează dintr-un caracter maniacal, nu izvorăsc, pur şi simplu, dintr-o tradiţie nemodificată. Zelul şi munca îndîrjită se vădesc acolo unde a prezidat măreţia unor idealuri răsculitoare. Iată de ce Riga veche este monumentală dar rece, în vreme ce pe bulevardele nenumărate ale Rigăi de azi se afirmă prezenţa vie a grădinilor îmbietoare iar în noile cartiere de locuit, vechile culori au cedat pe neaşteptate locul tonurilor calde şi proaspete ale unui oraş cu un trecut remarcabil, dar care respiră cu gîndul la viitor. În ultimele decenii s-a petrecut ceva nou în sufletele generaţiilor care au apărut pe scena istoriei odată cu versurile revoluţionare ale lui Ian Rainis. În oraşul prin care Lenin însuşi a trecut în primul an al veacului nostru, ideile leniniste au prins rădăcini trainice care-şi trag seva de la mari adîncimi. Pe pietrele zgrunţuroase ale cimitirului din Riga, vast monument al luptei eroice pentru fericire şi libertate, ca şi pe panoul de onoare al uzinei V.E.F., pe afişele Teatrului de Artă sau în reportajele fierbinţi din „Sovietskaia Latvija" pot fi citite numele simple ale celor care s-au dăruit ieri şi ale celor care se devotează azi visurilor primăverii comunismului.

Pe locul în care a fost îngropat Rainis a fost aşezată imaginea, în bronz, a unui tînăr sculîndu-se din somn, imagine simbolică preluată dintr-un poem al marelui poet. Rainis a avut dreptate. Letonia s-a trezit la o viaţă nouă, iar călătorului de azi i se înfăţişează roadele primelor decenii de muncă înaripată.

V. Mîndra

Concurs de REPORTAJE

„VEAC NOU" organizează un concurs de reportaje (note de drum) despre Uniunea Sovietică. Concursul este deschis tuturor celor care au vizitat în ultimii ani Uniunea Sovietică, cu excepţia membrilor Uniunii Scriitorilor.

Concursul este dotat cu următoarele premii:
1 PREMIUL I în valoare de 3.000 lei
2 PREMII II a cîte 2.000 lei
5 PREMII III a cîte 1.000 lei
10 MENŢIUNI a cîte 300 lei.

Doritorii a participa la concurs vor trimite manuscrisele, scrise citeţ, pe o singură faţă a hîrtiei, pînă la 15 august crt. pe adresa redacţiei, menţionînd pe plic: „PENTRU CONCURSUL DE REPORTAJE". Reportajele vor fi însoţite de o notă în care se va indica numele, adresa şi profesiunea autorului precum şi data cînd a vizitat Uniunea Sovietică.

Pentru eventuale lămuriri suplimentare, participanţii se pot adresa în scris redacţiei.

Oaspeţii noştri

Alexandr Ansberg

S-a născut în anul 1909, într-o familie de muncitori din oraşul Gateina.

A început să muncească de la vîrsta de nouă ani, fiind pe rînd cioban, argat, ucenic la un cizmar şi zugrav în oraşul estoh Rakvere.

In 1926 trece ilegal graniţa în Uniunea Sovietică unde stă cîţiva ani, lucrînd în diverse locuri. In 1928 devine membru al Comsomolului leninist.

In anul 1930 se înscrie la secţia serală a Facultăţii muncitoreşti, apoi urmează Institutul de ştiinţe juridice din Leningrad, pe care-l absolvă cu succes.

După absolvire a lucrat la arbitrajul de stat iar din 1944 pînă în 1950 a fost reprezentantul permanent al Consiliului de Miniştri al Estoniei pe lîngă Consiliul de Miniştri al U.R.S.S. Este numit apoi locţiitor al preşedintelui Consiliului de Miniştri al Estoniei, iar în anul 1953, odată cu înfiinţarea Ministerului Culturii al R.S.S. Estone, ministru al Culturii, calitate pe care o deţine şi azi.

Voldemar Kalpin

Născut în anul 1916, la Smolensk — unde familia sa fusese aruncată de urgia războiului — Voldemar Kalpin şi-a petrecut primii ani ai copilăriei în oraşul leton Liepaia. Încă de pe cînd era elev, a intrat în rîndurile Uniunii Tineretului Comunist din Letonia. Datorită activităţii sale ilegale, este arestat la scurtă vreme după terminarea liceului, în anul 1935. Ieşind din închisoare, în anul 1938, se angajează ca muncitor la Riga.

Încă din ilegalitate, Voldemar Kalpin a colaborat la presa comunistă, iar după instaurarea puterii sovietice în Letonia a intrat în redacţia ziarului „Ţiinea" („Lupta"), una dintre cele mai vechi gazete bolşevice, care apare fără întrerupere din anul 1904. In perioada războiului îşi continuă activitatea gazetărească în cadrul unei redacţii militare. După demobilizare, este numit redactor-şef adjunct al ziarului „Ţiinea".

In anul 1953, tov. Voldemar Kalpin este numit prim-locţiitor al ministrului Culturii al R.S.S. Letone, funcţie pe care o deţine şi în prezent.

Vitautas Peciura

S-a născut în 1908 la Riga, unde şi-a început şi studiile. Se mută apoi în oraşul lituanian Kaunas, unde urmează cursurile universitare. Mare iubitor de muzică, Peciura studiază de tînăr folclorul lituanian şi organizează o orchestră de amatori.

In timpul ocupaţiei fasciste, Peciura se evacuează în Uniunea Sovietică, unde se înrolează în divizia lituaniană.

După eliberarea Lituaniei, Vitautas Peciura a fost însărcinat cu organizarea orchestrei de instrumente populare în cadrul ansamblului popular de cîntece şi dansuri

Vitautas Peciura este directorul direcţiei pentru problemele de artă din Ministerul Culturii al R.S.S. Lituaniene şi membru în colegiul Ministerului.

Pentru merite în dezvoltarea tradiţiilor muzicale ale poporului lituanian, Vitautas Peciura a fost distins cu titlul de maestru emerit al artei din RS.S. Lituaniană.

Ionas Şviadas

S-a născut în 1908, în oraşul leton Liepaia, unde tatăl său venise să caute de lucru.

In 1914, Ionas Şviadas se întoarce cu părinţii în Lituania, la Jemaidis, unde îşi petrece tinereţea ca cioban. In aceşti ani, cutreerînd păşunile cu turmele de vite ale satului, Şviadas îndrăgeşte muzica poporului său, cunoaşte instrumentele străvechi ale lituanienilor.

In 1924, cunoscutul compozitor lituanian Şincus a organizat în oraşul Klaipeda o Capellá — transformată apoi în conservator — pentru a pregăti cadre de muzicieni profesionişti. Este admis şi Ionas Şviadas, care devine repede unul dintre cei mai buni elevi. Termină conservatorul în 1929 şi este angajat la Kaunas, în orchestra Operei.

In 1940 i s-a încredinţat organizarea Ansamblului de cîntece şi dansuri populare, al cărui conducător devine.

După eliberarea Lituaniei şi reunificarea Ansamblului, Şviadas este numit iar conducătorul lor, funcţie în care lucrează şi în prezent.

In 1954 i s-a decernat titlul de artist al poporului din U.R.S.S

filatelie

În istoria războiului rusojaponez, crucişătorul rus „Variag" a înscris o pagină de glorie, prin vitejia şi spiritul de sacrificiu cu care a primit şi a dus o luptă inegală, împotriva forţelor copleşitor superioare ale escadrei japoneze.

Figura eroicului comandant al vasului, V. F. Rudnev, încadrată de panglica celei mai înalte decoraţii militare de pe vremea aceea, apare pe marca de 40 kopeici, emisă recent de poşta sovie-

tică pentru comemorarea acestui fapt de arme. În partea de jos, desenul mărcii înfăţişează şi silueta crucişătorului intrat în legendă.

★

A mai fost vorba aici de cazurile în care lipsa de atenţie a machetatorilor şi a celor chemaţi să hotărască asupra desenelor mărcilor poştale lasă să se strecoare greşeli care alimentează latura anecdotică a filateliei.

Un exemplu amuzant îl oferă seria emisă de S.U.A în 1893, cu prilejul împlinirii a patru sute de ani de la descoperirea Americii de către Cristofor Columb.

Această serie — una dintre primele emisiuni poştale cu caracter comemorativ, — este, de altfel, foarte reuşită ca ansamblu grafic, mai ales dacă se ţine seama de nivelul artistic al epocii în care a apărut. Seria cuprinde 16 valori, fiecare reprezentînd cîte un episod al marii aventuri a lui Columb.

Pînă aici, totul ar fi în perfectă ordine. Iată însă că în seria de desene s-a strecurat un amănunt care dă naştere unui anacronism, unei contradicţii flagrante. Astfel, în prima valoare din serie, Columb este înfăţişat pe puntea corăbiei, în clipa în care zăreşte pentru prima dată ţărmul noului continent. Chipul său este prezentat complet ras. În schimb, pe valoarea de 2 centi, care reprezintă scena primei lui coborîri pe uscat, Columb apare cu o barbă bogată, de toată frumuseţea.

Cu greu ar fi putut explica machetatorii seriei cum a putut creşte o astfel de barbă în timpul scurt dintre zărirea ţărmului şi coborîrea pe uscat!

★

Contopindu-se într-un singur stat, Egiptul şi Siria au reunit două ramuri surori din marea familie a popoarelor arabe.

O emisiune poştală recent pusă în circulaţie de Republica Arabă Unită prezintă puntea simbolică care uneşte cele două părţi componente ale noului stat. Emisiunea cuprinde două valori: 10 şi 15 milieme.

O altă marcă poştală comemorativă, de 15 milieme, a fost emisă de Republica Arabă Unită cu prilejul Tîrgului Internaţional al bumbacului egiptean, care a avut loc la Cairo. Marca — reprezentînd o ramură de bumbac cu capsula desfăcută — se încadrează în tematica „Flora" şi „Plante industriale".

V A R A

ORIZONTAL: 1) Cortina ferestrelor în timpul verii — Nu poţi face duş fără ea 2) E cochet şi răcoreşte — Îl aflaţi şi-n sticla de sifon 3) Leagăne pentru boabele de mazăre sau fasole — Te apără de vremea rea 4) Dublure — Strand la domiciliu 5) A trecut pe la ADAS — Ei, văzuţi din spate! 6) Ţi-o udă soarele, în loc să ţi-o usuce! — Specific unui popor 7) Fratele bun al cînepei — Este imprimat pe rochiţele de vară 8) Polivitamine — Tot George îl cheamă — Celebră staţiune în Crimeea 9) Geniu aerian în mitologia scandinavă — Acolo sînt plecaţi pionierii vara 10) E absolut necesară oricărui amator de cuvinte încrucişate — Soarele de-abia răsare!? 11) Golf la Marea Nordului — Te fereşti de prea mult soare — Cortina soarelui (12) Chibzuitul o cumpără vara — Oglinda vaselor.

VERTICAL: Undă ţîşnitoare — Pălărie pe creştetul casei 2) Ploaie repede de vară — Acolo nu fuge nimeni de soare 3) Boabe de apă sărată — Foarte bine! 4) A împreuna — Adăpost sau trecătoare! — Cînd îţi prisoseşte... 5) Marginile unui... zimţ! — E bine venit după o... baie de soare! — Antracte într-un itinerar ciclist 6) Apa francezului — Dorinţa cetăţenilor pe caniculă 7) Pe căldură, Grivei o ţine afară — Băutură mult căutată vara 8) Vin şi sifon la gheaţă! — După ploaie, pe uliţele ardeleneşti 9) Raza soarelui în toiul verii 10) Dînşii de colo! — Fără nici o valoare — Firicele de nisip... 11) Cratere în perspectivă — O notă care se înfierbîntă vara 12) Infinitul care nu-ţi permite să... refuzi! (2 cuv.) — De-a lungul lui e numai vară.

Cuvinte rare: ELF.

ROMB

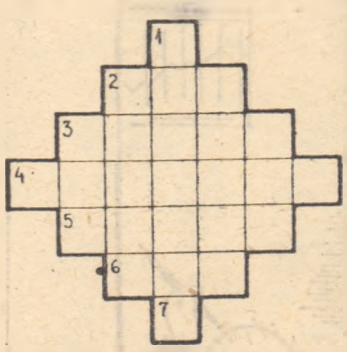

ORIZONTAL:
1) Cincizeci
2) Stăpînul junglei
3) Izbit
4) Peisajist rus
5) Trăsei cortina în urma amintirilor
6) Împarţi în felii
7) Nicolaie

VERTICAL: La fel.

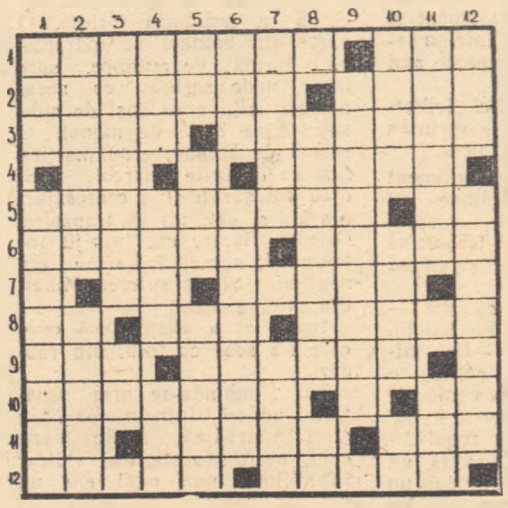

Poşta redacţiei

ION IONIŢĂ. — Tîrgovişte. Revista „Veac nou", în actuala sa formă, continuă atît săptămînalul anterior cu acelaşi titlu, cît şi vechea revistă lunară „U.R.S.S.—azi". Ultima întrebare am transmis-o editurii „Cartea Rusă".

FABIAN POLGAR — Arad. Vă mulţumim pentru calda scrisoare ce ne-aţi trimis. În legătură cu revista „U.R.S.S.—azi", vedeţi, mai sus răspunsul adresat tov. Ion Ioniţă.

ANTON MESCHIN — Vinga. La prima întrebare, vă răspundem afirmativ. A doua nu este limpede, repetaţi-o.

MINEL TURBURAN — Craiova. Ne pare rău, dar nu putem utiliza nimic din ce ne-aţi trimis.

VASIA BOBOACA şi VERONICA MARTIN — Doiceşti. În pag. 11 a numărului 689 găsiţi toate precizările necesare.

ION BUTNARIU — Borca. 1 — Probabil că în dezlegarea dvs. s-a strecurat o eroare. Căutaţi. 2 — Dacă cei doi artişti nu vă sînt necunoscuţi, definiţia „Oleg Popov şi Marcel Marceau" nu este deloc confuză.

GHEORGHE REBEGEA — Constanţa. Pînă în clipa de faţă aţi aflat, probabil, răspuns la toate nedumeririle dvs. urmărind răspunsurile adresate altor cititori la această rubrică.

M. POTTOR — Pătîrlagele. Puteţi trimite dezlegările pe numele unuia din dv. Sezisarea pe care o faceţi în a doua scrisoare este întemeiată.

OCTAVIE GH. TUDORA — Medgidia. Nu puteţi participa decît la întregul concurs. Pentru a doua problemă, consultaţi revista „Rebus".

PETRE MEREUŢ — Baia Mare. 1 — Nu. 2 — Da. 3 — Pentru greşeli mărunte, careurile nu se anulează. 4 — Cu cerneală.

CONSTANTIN ILIESCU — Constanţa. 1 — „Aritmogriful fluviilor", care era într-adevăr greşit în nr. 688, a fost republicat în nr. 689. 2 — Concursul de care întrebaţi nu mai continuă. 3 — Nu aveţi dreptate. Consultaţi, pentru amănunte capitolul V din Micul dicţionar ortografic.

FLORICA BRÎNZEI — Comăneşti. Vedeţi răspunsul precedent.

MAURA CIOBANU — Răcari. Vi s-a trimis răspunsul prin poştă.

CAROL PETER — Craiova. Reţinem careul trimis. La ultima întrebare răspundem afirmativ şi vă mulţumim pentru bunele urări.

SORIN STRACS — Bucureşti. Din păcate, nepublicabile. Vă sfătuim să intraţi în corespondenţă cu revista „Rebus", care dă consultaţii de specialitate.

E. SIGUR — Bîrlad. Singurul publicabil ar fi aritmogriful. Are însă puţine şanse să apară, deoarece în ultima vreme... înotăm în teme acvatice şi, în general, geografice. În privinţa careului „Moment muzical", nu vă putem da precizări suplimentare, căci ar însemna să vă favorizăm.

VASILE MOLDOVEANU — Radomireşti. Veţi primi prin poştă numerele cerute. Cele semnalate de dv. sînt întemeiate.

VALERIA JINGA — Mihai Bravu, C. STRIMBU — Ploieşti, E. FAIBIŞ — Bucureşti şi FLORENTINA POPA — Rm. Vîlcea. Vi s-au expediat prin poştă numerele solicitate.

A. TOMA — Iaşi. Reţinem materialul trimis în vederea unei eventuale publicări.

ŞAH ▣ ŞAH

Problema nr. 9

V. ISARIANOV (Moscova)
„Şahmatî v SSSR", 1958.

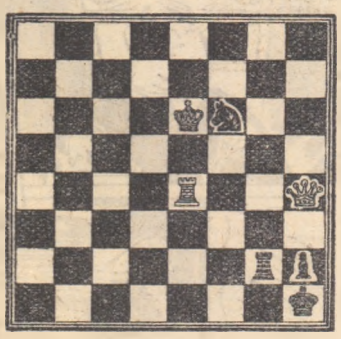

Mat în 3 mutări

(Alb: Re6, Dh4, Te4. Negru: Rh1, Tg2, Cf6, Ph2)

Noutăţi sovietice în teoria deschiderilor

APARAREA SICILIANA

O variantă „la modă" s-a jucat în 2 partide ale semifinalei de la Leningrad: **1. e4 c5 2. Cf3 d6 3. d4 c: d4 4. C: d4 Cf6 5. Cc3 a6 6. Ng5 e6 7. f4 Ne7 8. Df3 Dc7 9. 0—0—0 Cbd7.** Ultimele mutări ale negrului constituie o deviere de la metoda de apărare obişnuită, în care calul b8 se dezvoltă la c6. Albul a început acum atacul pe flancul regelui prin **10. g4**, la care negrul a răspuns cu o contraacţiune pe flancul damei: **10... b5.** După **11. N: f6 g: f6 12. a3 Nb7** albul trebuie să rezolve problema continuării corecte a atacului. Suetin contra lui Toluş a jucat **13. h4** şi după **13. 0—0—0 14. f5 Ce5!** a ajuns într-o situaţie dificilă. O rundă mai tîrziu Suetin a jucat aceeaşi variantă, dar cu negrul. Adversarul său Nikitin a condus însă atacul mai bine, jucînd **13. f5!** (în loc de 13. h4). Acum negrul nu poate juca 13... Ce5 din cauza răspunsului foarte bun **14. Dh3!** De aceea Suetin a jucat **13...e5**, lăsînd în stăpînirea albului punctul d5. Partida a continuat astfel: **14. Cb3 Tc8 15. Td2 Cb6 16. Rb1 Cc4 17. N: c4 b: c4 18. Cc1 Tb8 19. C: d5 N: d5 20. T: d5** şi albul are avantaj.

M. I. Cigorin şi jocul „orb"

Simultanele de partide de şah „oarbe" constituie una dintre manifestările cele mai interesante ale acestui joc. Cel care dă simultanul joacă în acelaşi timp împotriva mai multor adversari, fără să vadă tablele şi figurile, mutările fiindu-i comunicate de arbitru în notaţia şahistă. Specialiştii acestui gen de joc au stabilit recorduri uimitoare. Astfel, fostul campion mondial Alexandr Alehin a jucat în 1932 la 32 de table, contra jucători de categoria I-a, ceea ce constituie cea mai bună performanţă înregistrată pînă acum. (E adevărat că Najdorf a jucat împotriva a 45 de adversari, în 1945 la Sao Paolo, dar erau jucători de categorie foarte slabă, circa 15 partide terminîndu-se în prima jumătate de oră). Un precursor al jocului „orb" a fost şi marele şahist rus M. I. Cigorin, ale cărui simultane date în 1884—85 la „Societatea amatorilor de şah din Petersburg" au provocat senzaţie.

Soluţia problemei nr. 6

Problema de S. Tihii (Alb: Rg7, Df7, Nc2, Ng5, Ce1, Pc3. Negru: Re5, Tb4, Tf1, Na8, Cf2, Pp. d6, e7, g6. Mat în 2 mutări) are o „cheie" foarte frumoasă: **1. Nc2 — e4!** Acum, nebunul alb poate fi luat de patru piese negre, dar de fiecare dată survine alt mat: 1... R: e4 2. De6 mat; 1... C: e4 2. Cd3 mat; 1... N: e4 2. Nf4 mat; 1... T: e4 2. Cf3 mat.

— Tovarăşe şef, „Revizorul" ce-i — comedie sau tragedie?
— Depinde: dacă-i de la noi, e comedie, dacă-i de afară, apoi e tragedie!...

Desen de I. Melgailis

CUM SĂ VINDECĂM PE CEI CE FAC SCAMATORII

Cînd ţi-e lumea mai dragă, amatorul de scamatorii vine cu o pereche de cărţi şi clipind şiret începe atacul:

— Aţi văzut vreodată scamatorii cu cărţi? Să vă arăt ceva grozav. Trageţi o carte.

— Mulţumesc, da' de ce?

— Ei asta-i; trageţi o carte, oricare, şi eu am să spun ce carte aţi ales.

— Cui o să spuneţi?

— Nu, nu, vreau să spun că am să ghicesc cartea, e clar nu? Ei, alegeţi o carte.

— Oricare?

— Da.

— De orice culoare?

— Da, da. Dar haideţi odată

— Ei bine, atunci îmi aleg... asul de pică.

— Dumnezeule! Trebuie să alegeţi o carte de aici.

— Aaa! Acuma înţeleg. Daţi-le încoa. Bun. S-a făcut.

— Aţi tras?

— Da. Valetul de treflă! Dar cum, aţi şi ghicit?

— La dracu'! Nu trebuia să-mi spuneţi. Aţi stricat totul. Să mai încercăm o dată. Trageţi o carte.

— Gata, am tras.

— Puneţi-o de-o parte. Mulţumesc. (Incordat, amestecă de zor cărţile). S-a făcut! (Triumfător). Asta-i cartea?

— Nu ştiu. Nu m-am uitat.

— Nu v-aţi uitat? Dracu' s-o ia de treabă! Trebuie să vă uitaţi şi să ţineţi minte ce carte aţi tras.

— Aha, va să zică trebuie să mă uit?

— Păi se înţelege. Haideţi, trageţi o carte.

— S-a făcut! Gata! Ghiciţi!

— Simt că innebunesc! Spuneţi-mi, aţi pus cartea înapoi?

— Nu, de ce s-o pun? A rămas la mine.

— Dumnezeule milostiv! Ascultaţi. Trageţi o carte, uitaţi-vă la ea, ţineţi-o minte şi puneţi-o înapoi. Aţi înţeles?

— Ba bine că nu! Numai că nu-mi pot închipui deloc cum o să reuşiţi să ghiciţi. Se vede să sînteţi foarte deştept. (Celălalt amestecă furios cărţile).

— Gata. Asta-i cartea dvs., nu-i aşa? (Urmează momentul cel mai critic).

— Nu, nu-i asta! (Minciună sfruntată, dar ţi-o iartă dumnezeu!).

— Nu-i asta?? !! Staţi o clipă. Şi de data asta fiţi mai atent, vă implor. Cum dracu', că mie îmi iese întotdeauna blestemata asta de scamatorie. I-am făcut-o şi mamei, şi lui tata, şi tuturor celor care vin la noi în casă. Trageţi o carte. (Face cărţile înfrigurat, alege una şi o trînteşte cu zgomot pe masă). Uite, asta-i cartea dvs.

— Nu, din păcate nu-i asta. Dar poate că mai încercaţi o dată? Cum credeţi. Ah, dar mi se pare că v-aţi enervat. Mă tem că v-am părut un prost. Duce-i-vă şi odihniţi-vă vreo jumătate de oră ca să vă liniştiţi şi pe urmă mai încercăm o dată. Cum, e timpul să plecaţi acasă? Păcat! Scamatoria asta e aşa de nostimă! Regret, regret. Noapte bună.

S. Likok

umor

Trikartov la sanatoriu

schiţă de I. Ilf şi E. Petrov

Soarele străluceşte tot mai puternic, păsărelele cîntă din ce în ce mai duios, în birouri „băieţii" au devenit nerăbdători. Peste noapte iarba tînără creşte acuma cu un verşoc, coloana de mercur a termometrului urcă aşa de grăbită de parcă ar vrea să ajungă la etajul al doilea, numai „băieţii" sînt tot mai mîhniţi.

Ar dori să urmeze un tratament, orice fel de tratament şi oricum, numai să fie într-un sanatoriu, şi astă cît se poate mai la sud.

Mihail Aleksandrovici Trikartov, un om cărunt dar sprinten încă, nu-şi mai afla locul.

— Toţi fac cîte un tratament — exclama el agăţîndu-se cu amîndouă mîinile de pieptul rotunjor — numai eu trebuie să mă prăpădesc. Vreau şi eu să mă tratez!

— Dar dumneata ce ai? — îl întrebau compătimitor băieţii.

— Dracu să ştie! — se mînia Mihail. — Vreo colită, o gastrită sau poate o boală de inimă. Ce, eu sînt doctor? Da' simt că ceva nu-i în regulă.

Şi Mihail dădu fuga la un profesor. Socotea că numai un profesor poate să prescrie un tratament ca lumea.

Profesorul şi-a apropiat urechea de pieptul dezgolit al lui Trikartov şi l-a ascultat cu atenţia cu care pisica urmăreşte mişcările şoarecelui.

În timpul consultaţiei, fricosul Mihail Aleksandrovici îşi privea cu ochii înecaţi în lacrimi pieptu-i bombat.

— Ei, ce am? — întrebă, urmărind spinarea profesorului care îşi spăla mîinile.

Ar fi vrut să întrebe: „Mai e vreo nădejde?" — dar buzele-i tremurau şi cuvîntul nădejde nu-i veni în minte.

— Eşti sănătos — îl asigură profesorul. — Perfect sănătos.

— Ba nu, sufăr de o boală de inimă! — răspunse înţepat Trikartov.

Profesorul se mînie.

— Dar dumneata ştii ce-i o boală de inimă?

După care, Trikartov plăti şapte ruble pentru vizită ceea ce îl mînie la rîndu-i.

— Ştiu — spuse el. — Boala-I atunci cînd inima bate. Şi apoi mai sufăr şi de colită, de gastrită şi de nevroză.

— Eşti un prost — îl ocărî profesorul.

Şi totuşi Trikartov hotărî să se trateze. La început dori să-şi lecuiască bolile pe socoteala statului. Dar statul n-a fost de aceeaşi părere.

Aşa încît Mihail s-a convins că în comisiile medicale sînt numai pungaşi de teapa profesorului, care mai au şi cabinete particulare. Aflînd de la nişte cunoscuţi că la Kislovodsk se fac tratamente bune, îşi închirie un pat într-un sanatoriu de acolo.

Vremea era cum nu se poate mai prielnică. Trikartov locuia numai între trandafiri. Avea o odaie ca-n poveşti. Dar nimic nu-l mulţumea. Îl rodea invidia.

Odată cu ivirea zorilor începea în sanatoriu forfota. O parte din bolnavi se îndreptau o turmă de antilope, spre izvor, unde sorbeau cu nesaţ narzan. Alţii erau duşi de subsuori spre băile de nămol. O seamă de bolnavi erau martirizaţi cu duşurile Charcot. Unii erau înfăşuraţi în cearceafuri pluşate şi obligaţi să transpire. Oricum, fiecare era îngrijit într-un fel, numai Trikartov era neglijat. Şi cît suferea Mihail din pricina asta!

Intr-o zi a văzut însă ceva care l-a scos cu totul din răbdări.

Tot plimbîndu-se prin sanatoriu, nimeri într-un pavilion aflat în grădină. Acolo văzu cum, pe un postament ridicat în mijlocul unei odăi, era un om din părul căruia zbucneau vioaie mici scîntei albastre. Se mai auzea şi un uruit de motor.

— Mie de ce nu-mi fac aşa? — întrebă pe un sanitar. Să-mi iasă şi mie scîntei din cap. Numele meu e Trikartov.

— Da' dumneata nu eşti trecut pe listă — răspunse indiferent sanitarul.

Trikartov înţelese imediat că tratamentul în cauză era cel mai scump şi că dinadins fusese ascuns de el în grădină.

Seara, pe terasă, făcu medicului şef un scandal monstru, faţă de toţi bolnavii şi vizitatorii.

— Mie să-mi faceţi toate tratamentele de care am nevoie! zbieră Mihail Aleksandrovici. Ce-aţi făcut cu tratamentele mele? Ce fel de instituţie de îngrijire a sănătăţii e asta? Am plătit doar, nu?!

— Dumneata eşti sănătos — răspunse încurcat medicul şef. N-ai nevoie de tratamente. Odihneşte-te, caută să te agiţi cît mai puţin.

Dar Trikartov nu dormi de fel în noaptea aceea şi, în cele din urmă, hotărî să se trateze singur. A doua zi dimineaţa, cătînd speriat în toate părţile, dădu fuga spre izvor, unde bău narzan cît îi pofti inimioara.

— Le arăt eu lor — îşi spuse apoi în gînd, pe drumul către sanatoriu. Am şi început să mă simt ceva mai bine.

Toată ziua alergă pe aleile îngrijite, întrebînd:

— Unde-i lampa de cuarţ?

Văzînd că nu poate pune mîna pe ea, Mihail Aleksandrovici se furişă în pavilionul unde se făceau tratamentele electrice. Îşi puse pe piept o placă de zinc cu şireturi şi dădu drumul la curent. Spre seară, nu mai putea de bucurie; gustul stăruitor de aramă pe care-l simţea în gură îi dădea certitudinea unei grabnice însănătoşiri.

Noaptea, la lumina lunii, se strecură din nou pînă la izvor, unde bău şaisprezece pahare de apă gazoasă.

— Le arăt eu lor! — mormăia apoi, strecurîndu-se în odaie pe fereastră.

Petrecu, de asemenea, şi restul timpului cu mult folos. Scoţînd de sub pat un bec albastru, furat de undeva, se întinse în aşternut. Toată noaptea se trată cu această lumină de mormînt.

Starea sănătăţii lui Mihail se îmbunătăţea mereu, dar, nu se putea şti de ce, îi pierise pofta de mîncare. Duşurile Charchot, narzanul şi nămolul şi le administra pe furiş, şi, mai ales, noaptea.

— Arăţi prost — îi spuse într-o zi medicul. Ar fi bine să mănînci ceva mai multe ouă.

„Lasă că ştim noi — îşi spuse Mihail care avea acum experienţă. — Vrea să scape de mine cu ouă care-s un fleac, dar lampa de cuarţ, care e scumpă, o ascunde de o lună de zile!"

Şi în ajunul plecării, Trikartov izbuti să se mai furişeze pînă la mult tăinuita lampă de cuarţ. Dar nu se bucură de ea decît o oră. Îl speriase o infirmieră.

In drum spre Moscova, în gara Skotovataia, i se făcu rău. Fu adus un medic care constată o maladie a inimii, o gastrită şi o intoxicare cu nişte gaze necunoscute.

Cînd Trikartov se întoarse printre colegi, arăta îngrozitor.

— Ce-i cu dumneata? — îl întrebară prietenii.

— M-au vindecat — lua-i-ar dracu! răspunse Mihail. Au făcut economie la lampa de cuarţ. O ţin se vede numai pentru feţe simandicoase. Asta-i îngrijirea sănătăţii?!...

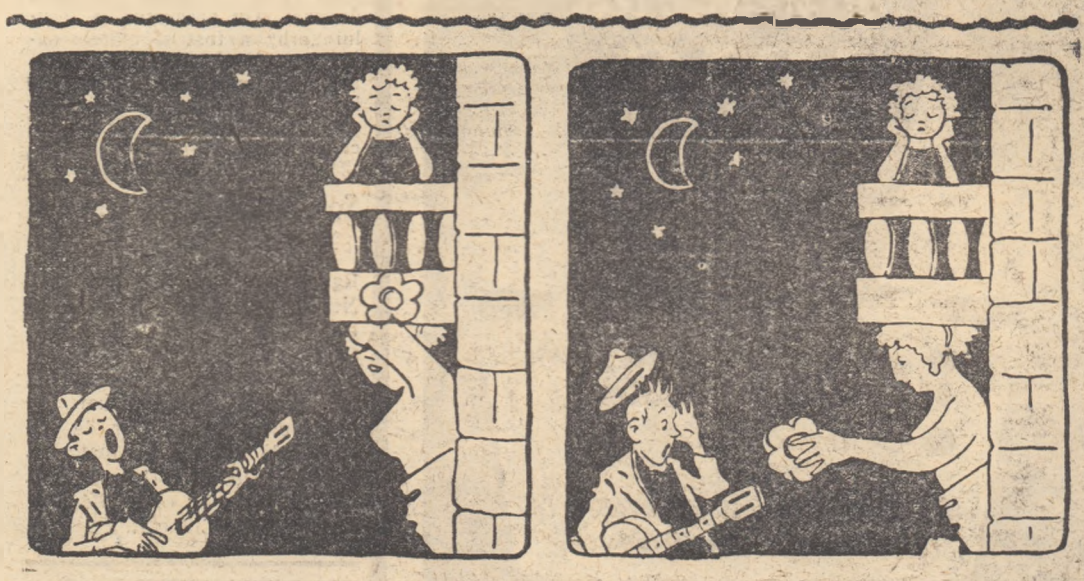

— Poţi să ai o inimă de piatră?

TIPARUL: Combinatul Poligrafic Casa Scînteii „I. V. Stalin"